

Globalizacija: bogastvo za maloštevilne, covid-19 za vse

Plaža v Lignanu, 2. junij 2020, dan republike

foto dd

V post-covid času se kar zdi, da je prišlo do nove pomladi v političnih, družbenih in kulturnih odnosih med Slovenijo in Italijo. Prejšnji teden je bil na diplomatski ravni posebno pester, saj se je zvrstilo več pomembnih srečanj med slovenskimi in italijanskimi politiki. Govor je bil seveda o meji, Narodnem domu, zastopanosti Slovencev v izvoljenih telesih - torej o naši manjšinski skupnosti, njenem življenju in njeni prihodnosti. Višek je niz srečanj dosegel 6. junija, ko sta se v Ljubljani sestala zunanja ministra Anže Logar in Luigi Di Maio: nista sicer uspela doreči nekega blažjega režima prehajanja meje, sta pa izjavila, da z optimizmom zreta v 15. junij kot dan, ko naj bi lahko končno spet svobodno prehajali državno mejo. Slišali smo veliko lepih besed in obljub. Sedaj čakamo konkretne odločitve in dejanja.

Maša in slovesnost pod Macesno gorico v Kočevskem Rogu

"Država pa mora popraviti krivice in to tako, da ne dela novih!"

Minulo soboto, 6. t. m., je bila obletna spominska maša za žrtve revolucionarnega nasilja v Kočevskem Rogu. Pripravili so jo ob roškem breznju pod Macesno gorico, tokrat pa je minila brez množične udeležbe. Mašo je daroval ljubljanski

nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore, sledila sta nagovora predsednika republike Boruta Pahorja in premierja Janeza Janše. Letošnja slovesnost je bila zaradi vsebin vseh treh nagovorov izjemna, zato v Novem glasu objavljamo nadškofovo pridigo in oba govora v celoti.

Pogovor

Z Miriam Graunar smo se pogovorili o preteklosti in prihodnosti njene gostinske dejavnosti v Grojni

6

Obisk veleposlanika

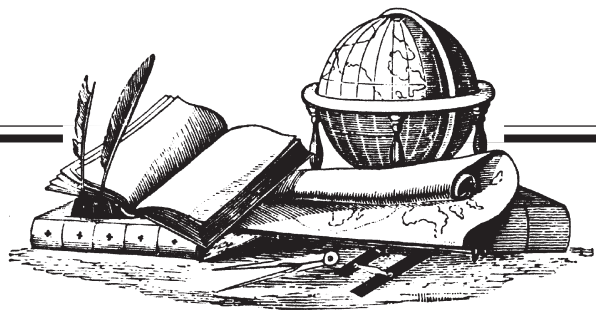
Tomaž Kunstelj je bil minuli teden v Trstu. Sestal se je z guvernerjem FJK, tržaškim županom in prefektom

10

Z NOVIM
GLASOM
V NOVO
FAZO!

NOVI
GLAS

Tatjana Rojc na videokonferenci s šolniki

Novo omizje vseh dejavnikov šol s slovenskim učnim jezikom

V četrtek, 4. junija 2020, se je slovenska senatorka Tatjana Rojc na videokonferenci sestala z ravnateljci šol s slovenskim učnim jezikom, vodjo Urada za slovenske šole dr. Igorjem Giacominiem, prof. Tomažem Simčičem z deželne šolskega urada in predstavništvom Sindikata slovenske šole. Razprava je bila namenjena številnim težavam in potrebam slovenskega šolstva v Italiji tudi v luči sestanka z najvišjimi pristojnimi organi na ministrstvu, ki ga je senatorka napovedala na četrtekovom omizju. Uvodoma je Rojčeva poudarila pomembnost samega omizja, ki naj postane stalnica pri obravnavanju problematike naše šole, gotovo enega temeljnih vprašanj naše narodne skupnosti in naše prihod-

nosti na Videmskem, Goriškem in Tržaškem. Vsi sogovorniki so poudarili dejstvo, da mora slovenska šolska ponudba graditi predvsem na kakovosti, ki jo lahko jamčita visoko kvalificiran učni kader ter seveda zanimiva ponudba. Igor Giacomini je nanizal vrsto potreb, med katerimi je na prvem mestu ureditev staleža učnega osebja, ki je sicer številčno dobro zastopano. Pomembno bo tudi zaposliti manko, ki ga predstavlja odločno prenizko število neučnega osebja, ki ne odgovarja stvarnim potrebam, glede šolskih tajnikov pa bo v kratkem stekel nov natečaj. Zelo pomembna je tudi novica zgodovinskega razpisa za inšpektorja za slovenske šole, ki zapade 10. junija in ki bo temeljnega pomena za

naš šolski sistem. Vsi sogovorniki so se strinjali, da so prioritete šolstva danes povsem drugačne kot pred enim ali dvema desetletjema. Nedopustno pa je stanje nekaterih šolskih stavb, za kar je nujno potrebna pozornost vseh izvoljenih slovenskih predstavnikov na krajevni, deželni in državni ravni. Na tem prvem srečanju sta prišli do izraza predvsem potreba po neki skupni strategiji, zaskrbljenost zaradi števila vpisov v slovenske vrte, kar bo v bližnji prihodnosti vplivalo na celoten šolski sistem, in s tem se je treba soočiti. Razvoj šolske mreže in stalnega omizja bosta gotovo prispevala k boljšemu poznavanju problematike, ki so jo vsi sodelujoči izpostavili jasno in utemeljeno.

Sporočilo SSO in SKGZ

Pismo ministrici za šolstvo Lucii Azzolina

“B olj ali manj stalni posegi v krhek manjšinski šolski sistem šibijo njegovo ureditev, vzemirajo in nestabilno delujejo na vodstveni in učni kader in dajejo vsem njegovim uporabnikom vtis šibke vzdržnosti oz. sistemske spremenljivosti”.

S temi besedami so predsednica SKGZ, Ksenija Dobrila, predsednik SSO, Walter Bandelj, ter deželni svetnik SSK Igor Gabrovec in senatorka DS Tatjana Rojc nagovorili italijansko ministrico za šolstvo Lucio Azzolina, ki so ji namenili dopis, v vednost sta ga prejeli tudi ministrica RS za izobraževanje Simona Kustec ter ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Helena Jaklitsch.

Namen pisma je spodbuditi članico italijanske vlade, naj sproži sklic omizja Italija – Slovenije, “ker gre za prvenstveno tematiko

sistema, ki ščiti slovensko narodno skupnost v Italiji na podlagi mednarodnih sporazumov ter zaščitne zakonodaje”. Dogodki, ki so se vrstili v zadnjih

tednih, od škedenjskega vrtca do stolic na tehničnem zavodu Zois, sodijo v sosledje ukrepov, ki šibijo šolski sistem, med katerimi lahko naštejemo tudi elektronske dnev-

nike v italijanščini in obvezno preverjanje italijanščine na maturi.

“Za slovenske šole v Italiji veljajo večkrat podobna pravila in merila kot za državne šole večinskega naroda”. Izhodišče razmišljanja podpisnikov pisma pa je ugotovitev, da “se ne povsem upošteva dejstva, da je slovenska šola v Italiji dejansko izraz manjšinske skupnosti, ki posledično beleži bistveno nižje število učencev od predvidenih standardov”. Predstavniki slovenske narodne skupnosti v Italiji so v dopisu omenili tudi ohlapnost 13. člena zaščitnega zakona, ki ne daje specifičnih pristojnosti direktorju posebnega urada za slovenske šole na deželnem šolskem uradu za FJK. Tudi avtonomija, ki jo isti člen pripisuje Deželni šolski komisiji za izobraževanje v slovenskem jeziku, ni bila nikoli pravno izoblikovana.

Deželni svetnik Igor Gabrovec o deželni službi za poročanje

Med novinarji naj bodo tudi taki z znanjem manjšinskih jezikov!

Deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec je med nedavnim zasedanjem deželne skupnosti sveta FJK z vprašanjem na hitri odgovor ponovno opozoril na problem pomanjkanja deželnih uslužbencev z znanjem slovenskega jezika. Meseca maja je potekel rok za prijavo na javni razpis za mesto treh časnikaarjev deželne agencije, ki je v službi predsedstva Dežele FJK in odbora. V tem primeru gre za stabilizacijo uslužbencev, ki so bili že v organiku deželne uprave. Vendar je tudi ta ponovni primer postopka, ki ne upošteva zahtev in potrebe po uslužbencih, ki bi obvladali manjšinske jezike, je poudaril Gabrovec. “Novinarska služba pri deželni vladi bi morala biti v stanju opravljati svoje delo tudi v jezikih priznanih jezikovnih manjšin FJK, torej v slovenščini, furlanščini in nemščini. To bi po eni strani kazalo na pozornost uprave do svojih avtohtonih jezikovnih skupnosti gthin udejanjanje

namenov zaščitnih zakonov, po drugi bi pristojna služba na ta način lahko veliko bolj učinkovito spremljala dogajanje in medijsko poročanje iz sosednjih držav Slovenije in Avstrije”, je v povzetku svojega vprašanja dejal Gabrovec. Svetniku SSK je odgovoril odbor Pierpaolo Roberti, ki je razložil, da so zdaj vsi javni natečaji zamrznjeni zaradi izrednega stanja zaradi okužbe z virusom covid-19 in da je bil razpis za tri časnikaarje dolžni postopek za tiste, ki so bili že dalj časa v službi deželne uprave. Med temi ni bilo nobenega, ki bi obvladal manjšinske jezike. Glede časnikarske službe je odbornik pojasnil, da mora deželna uprava najprej rešiti težave z nekaterimi neskladnostmi med statusom deželne uprave uslužbenca in novinarskimi pogodbami. Ko bo to doseženo, bo deželna uprava, tako Roberti, gotovo vzela v poštev možnost zaposlitve novinarjev z znanjem manjšinskih jezikov. Gabrovec se je Robertiju zahvalil za odgovor in dejal, da bo svoje dokončno zadovoljstvo potrdil, ko se bodo odbornikove napovedi udejanjile.

Tatjana Rojc Borutu Pahorju, Heleni Jaklitsch in Anžetu Logarju Senatorka je pisala predsedniku in ministroma

P reden so se člani zastopstva Slovencev v Italiji 5. junija v Ljubljani srečali s predsednikom Borutom Pahorjem ter ministroma Heleno Jaklitsch in Anžetom Logarjem, je senatorka Tatjana Rojc, ki se petkovih srečanj zaradi institucionalnih obveznosti ni mogla udeležiti, poslala pisma trem uglednim političnim predstavnikom.

Predsedniku Pahorju je napisala, da so njegova prizadevanja za konstruktivne in prijateljske odnose med sosednjima Republikama so posebej za Slovence v Italiji izredno pomembna, “saj se zavedamo, da bomo na teh temeljih lahko še dalje pomagali graditi trdno ekonomsko in kulturno sodelovanje med državama”. Meja, ki se je letos začasno spet pojavila zaradi izrednih razmer, “nas je prestrašila, ker je posebej na obmejnem teritoriju pretok ljudi, delavcev, solarjev, obrtnikov, podjetnikov, družin, postal del naše zavesti, da je ta prostor, ki ga živimo, dejansko skupni ne glede na to, če kdo živi ali dela na eni ali drugi strani bivše meje”. Zahvalila se mu je za prizadevanja za dokončno pridobitev lastništva tržaškega Narodnega doma: s skupnimi močmi smo dosegli “zgodovinski rezultat, ki našim prednikom vrača odvzeto dostojanstvo, predstavlja pa za vse nas tudi priložnost in vezilo za prihodnost, saj smo prepričani, da bomo s tvornim dialogom z večinskim narodom ter vsemi tržaškimi dejavniki, v Narodnem domu postavili temelj za konstruktivno bodočnost”. V upanju, da bomo skupaj z Vami, cenjeni gospod Predsednik, ter gospodom Predsednikom Sergiom Mattarello, lahko sprejeli dediščino naših prednikov s spoštovanjem in sodelovanjem med obema Državama ter tako zapisali

zilo za bodočnost, Vas prisrčno in hvaležno pozdravljam.

Ministrici Helena Jaklitsch je izrazila zadoščenje, ker se je “ce-

lotna slovenska narodna skupnost enotno zavzela za vrnitev v skupno last tržaškega Narodnega doma, ki predstavlja simbolno postojanko slovenske prisotnosti sredi Trsta”. Podčrtala je, da so se vsi dejavniki, od krovnih organizacij do političnih in diplomatskih predstavnikov, “zedinili in po celem stoletju udejanjamo sanje o vrnitvi dediščine naših prednikov v slovenske roke”. Tudi ne gre pozabiti na v glavnem odprto sodelovanje državnih, deželnih in krajevnih političnih sil. “Prepričani smo, da bo Narodni dom središče in torišče novega poglavlja dialoga z vsemi dejavniki tržaške stvarnosti, kjer bomo lahko še bolj zavzeto sprejeli nove odgovornosti za načrtovanje svoje bodočnosti, seveda tudi v prepričanju, da nam bo matična Država, tako kot doslej, stala ob strani. Upam, da bomo lahko tudi skupaj z Vami doživeli zgodovinski dan 13. julija 2020, ko bosta cenjena Predsednika slovenske in italijanske Republike Borut Pahor in Sergio Mattarella de jure predala Narodni dom Slovincem in dokončno zapečatila prijateljstvo in sodelovanje med obema Državama ter tako zapisali

la konec tragični sosledici dogodkov, ki so se začeli pred natanko sto leti”. Ministrice je opozorila na težave, ki jih zaradi demografskega padca doživlja slovensko šolstvo v Italiji, pa tudi na tiste, ki smo jih na eni in na drugi strani nekdanje meje doživeli v najhujši fazi pandemije, ko je meja občasno ponovno posegla v naše življenje ter bremenila družine, posameznike, delavce, solarje, podjetnike.

Ministru Anžetu Logarju je senatorka napisala, da obisk italijanskega ministra za zunanje zadeve Di Maia gotovo predstavlja pomemben dogodek v utrjevanju prijateljstva in sodelovanja med državama, še

posebej v trenutku, ko je pandemija globoko pretresla gotovosti in temelje celotne evropske skupnosti. Slovenci, ki živimo na območju med Slovenijo in Italijo, smo omejitve “doživljali s posebno tesnobo, saj so globoko posegale v življenje posameznikov, družin, solarjev, gospodarstvenikov, delavcev, podjetnikov”. Za našo manjšinsko skupnost bo dokončna pridobitev lastništva tržaškega Narodnega doma “pomemben zgodovinski mejnik”, do katerega smo prišli s skupnimi močmi. Dogodek bo za vse nas tudi “priložnost in vezilo za prihodnost, saj smo prepričani, da bomo s tvornim dialogom z večinskim narodom ter vsemi tržaškimi dejavniki v Narodnem domu postavili temelj za konstruktivno bodočnost”. Na koncu je senatorka spomnila ministra, da vsaj od leta 2007, ko je bil podpisan sporazum med Republikama, ni bilo obnovljenega meddržavnega omizja, ki bi začrtilo in obravnavalo teme, ki so temeljnega pomena za slovensko narodno skupnost v Italiji. Zato ga je pozvala, naj se dogovori za čim prejšnjo obnovo slednjega.

Povejmo na glas

Končno je najhujše za nami

Vrnitev v normalno življenje se na srečo dogaja z velikimi koraki, in to nas seveda navdaja z nemajhnim olajšanjem. Strogi, a nujni ukrepi omejitev na vseh ravneh vse bolj popuščajo in spet smo lahko deležni tiste osvoboditve, ki smo se ji morali za dva meseca in pol odreči. Ceste in ulice so spet oživele, odprle so se trgovine, manjšajo se vrste pred uradi in ne nazadnje si moremo ponovno privoščiti tak ali drugačen napitek ter se istočasno srečati in pogovoriti z znanci in prijatelji. Vsekakor smo takšno razbremenitev več kot zaslužili, saj so bili časi zapore na svoj način težji, kot se nam je zdelo, ko smo jih doživljali. In zato je še kako prav, da se novega izboljšanega stanja prijetno zavedamo, čutimo njegovo blagodejnost in se je veselimo. Na ta način nekako izravnavamo napore in utrujenost preteklih tednov in mesecev, ki gotovo niso vplivali dobro in so marsikomu povzročali takšne ali drugačne zdravstvene motnje v obliki zaskrbljenosti, motenega spanja in oslabitve načrtovanja za prihodnost - na to, kot da se ni dalo več kot toliko misliti. Če odštejemo tiste, ki so se v tem času prepustili gotovo prevelikemu navdušenju z opustitvijo vsakršnega upoštevanja varnega obnašanja, potem je verjetno res, da smo postali bolj modri in umirjeni, saj je bilo napadalno obdobje virusa tako močno in izrazito, da ga ni mogoče kar tako pozabiti. Bogatejši smo pač za zelo veliko preizkušnjo, ki poglablja našo misel in nas nasploh dela trdnje in odpornejše, kar je gotovo koristna življen-

jska popotnica. V tem smislu v izmenjavi mnenj, kar takole mimogrede v trgovini ali v čakalni vrsti, izključno prevladujeta zavest in občutek, da velja biti previden tudi v prihodnje, ker bo virus v blažji obliki prisoten še kar dolgo, vendar nam ne bo nevarno, če bomo upoštevali temeljna varnostna pravila. Možno je namreč, tako znanstveniki, da bo ob prihajanju poletja v znatni meri izgubil moč in nas ne bo več ogrožal. V tej svoji mirnosti smo tudi sposobni gledati naprej, in to z dobrim občutkom, da bo prej ali slej, lahko že kmalu, izdelano cepivo, ki nam bo vsem odločilno pomagalo, da ga bomo premagali. K dobremu občutku in pomirjenosti v veliki meri pripomore spoznanje - nedvomno srečen tisti, ki se mu razkrije - da se po vsem prestatem dosti bolj zavedamo, kaj vse smo imeli in kaj imamo v siceršnjih normalnih razmerah. Spominimo se, kako je npr. svoboda gibanja enkratna dobrina, enako možnost srečavanja, se pravi druženje vseh vrst, nemotena proizvodnja ravno tako, da ne govorimo o množičnih verskih, izobraževalnih in športnih dogodkih in še dolgo bi lahko naštevali. Res je mogoče, da smo postali bolj hvaležni, in tudi to je dragocena popotnica. Hvaležnost namreč v izobilju daje dodatno vrednost prav vsaki stvari in nas rešuje nezadovoljnosti ter naveličanosti, ki prav vsaki stvari jemljejo ceno, da se čutimo obubožane, in to ob vsem lepem, kar smo s trudom pridobili in imamo.

Janez Povše

LJUBLJANA Zunanja ministra Di Maio in Anže Logar o odpiranju meje

Z optimizmom vsi zremo v 15. junij

Ob meji vsi z zaupanjem čakamo 15. junij, dan, ko naj bi Slovenija odprla mejo tudi z Italijo. Novico je 6. junija na novinarski konferenci sporočil minister za zunanje zadeve Republike Slovenije Anže Logar po srečanju z italijanskim zunanjim ministrom Luigiem Di Maiom. Slovenija dnevno spremlja razvoj dogodkov v Italiji in bo takoj, ko bodo zdravstvene razmere to omogočile, odprla mejo.

Šef slovenske diplomacije je po prvem obisku tujega državnika v post-covid času na Ministrstvu za zunanje zadeve v Ljubljani poudaril, da se zdravstveno stanje v Italiji zelo hitro izboljšuje; razlikuje se sicer po posameznih deželah, "v kratkem času pa je Italija s pravnimi ukrepi dosega izjemen napredek". S kolego sta si izmenjala stališča o ukrepih, ki sta jih državi sprejemali v zadnjih mesecih. Glede odpiranja meje je Logar predstavil slovenski način odpiranja meje. Zeleno luč mora najprej dati Nacionalni inštitut za javno zdravje, na podlagi katere končno odločitev sprejme slovenska vlada, je poudaril. Zato je večkrat ponovil stav: "Z optimizmom zrem v 15. junij". To je tudi rok, ki ga je postavila Evropska komisija. Ministra sta izpostavila zelo dobro sodelovanje med državama. Italija je za Slovenijo pomembna država in ključna partnerica, druga trgovinska partnerica, prva po turistih, druga po turističnih nočitvah; posebej pomembno je gospodarsko sodelovanje v času po krizi, ko je potrebno ekonomijo ponovno zagrnati. Politični odnosi med državama so dobri, kar je bilo zaznati tudi na skupni tiskovni konferenci. "Skupni cilj je te odnose še izboljšati v prihodnjem času". Dotaknila sta se tudi vprašanja manjšin: dan prej je namreč Logar v Ljubljani sprejel zastopnike slovenske manjšine v Italiji. Glede te je povedal, da je "pri Di Maiu naletel na zelo razumevajočega sogovornika, ki se je tudi osebno zavzel, da bo v izpostavljenih dilemah poskušal najti ustrezne rešitve". Ključen dogodek v meddržavnih odnosih v prihajajočem mesecu bo vprašanje vrnitve Narodnega doma v Trstu slovenski skupnosti, do katerega naj bi prišlo ob 100-letnici požiga, 13. julija letos: "To bo zelo pomemben mejnik, ki bo medsebojne odnose dvignil na novo raven in bo omogočil zelo kvalitetno sodelovanje tudi v prihodnje in na neki način dodatno spodbudil dialog med državama".

Minister Di Maio se je izrecno zahvalil kolegi Logarju za optimizem glede odprtja meje 15. junija in poudaril, da je ta ukrep ključnega pomena za gospodarstvo obeh držav. "Slovenski optimizem je zelo pomemben za številne naše sodelavce". Dogovorila sta se, da z namenom čimprejšnjega gospodarskega okrevanja po posledicah pandemije organizirata poslovno-investicijske in promocijske dogodke tako v Italiji kot v Sloveniji. Italijanski minister je dodal, da moramo biti v času do 15. junija zelo previdni in odgovorni, tako da bomo lahko mirno stopili v poletni čas in podprli turistične dejavnosti.

sti. Kar se tiče varnega premikanja med državami, je pomembno določiti in spoštovati enotna pravila in kriterije na evropski ravni. Ne Di Maio ne Logar nista omenila možnosti, da bi Slovenija odprla mejo samo za nekatere italijanske dežele oz. za prebivalce ob meji, o čemer je bilo v zadnjih tednih večkrat slišati. Di Maio je še povedal, da je obisk v Sloveniji zanj drugi v tujini po koncu lockdowna, saj je Slovenija "sosed in prijatelj Italije". Med pandemijo so ohranjali tesne dvostranske stike: zato tudi čestita slovenskim oblastem za odlično upravljanje zdravstvene krize, saj je razglasila konec pandemije že ob koncu maja. Izhod iz krize lahko med drugim omogoči ponovno zagon turizma, ki je temeljne važnosti za ekonomijo obeh držav, saj pomeni kar 15-odstotni delež italijanskega in 12-odstotni delež slovenskega BNP-ja. Italija namerava še naprej ohranjati kar največjo transparentnost, kar se tiče podatkov o epidemiološkem stanju. Italija je bila prva država na zahodu, ki jo je koronavirus hudo prizadel in povzročil številne žrtve. Ukrepi so bili strogi, "tudi ko je marsikdo mislil, da pretiravamo". Zato "nočemo biti površni", "govoriti želimo s številkami". Plodni so bili tudi pogovori o "zdravju" manjšinskih skupnosti, ki so "pomemben vir za dvostranske odnose, zaščiti katerih dajemo prvenstven pomen", je dejal Di Maio. Italijanski minister se je dotaknil tudi za našo manjšinsko skupnost že dolga leta pomembnega političnega vprašanja, vprašanja zajamčene oz. olajšane zastopnosti naše manjšine v rimskem parlamentu. Odločno je zatrdil, da je treba v okviru spreminjanja volilne zakonodaje naši manjšini zagotoviti mesto v parlamentu. Logarju je zagotovil, da bo njegovo ministrstvo upoštevalo stališča naše manjšine v obravnavi oblike nje-

navzočnosti v parlamentu. Gre za pravico skupnosti, ki živi na italijanskem ozemlju, da v parlamentu sedi tudi njen predstavnik, kar pomeni "temeljno obogatitev za italijansko zakonodajno dediščino". Zagotovil je tudi največja možna prizadevanja za vrnitev Narodnega doma slovenski manjšini do 13. julija, ko bosta dogodek skupno obeležila dva državna poglavarja, Mattarella in Pahor. Zatrdil je, da bo naredil vse, kar je v njegovi moči, da bo do vrnitve prišlo do omenjenega datuma, saj v tem trenutku lasje ne obstajata "popolno soglasje glede spoštovanja prejete obveze in politična volja". Ministra sta si bila skupna tudi glede svežnja ukrepov na ravni Evropske unije za zagon in pospešek gospodarstva po koronavirusni krizi. Di Maio se je zahvalil Sloveniji za podporo italijanski liniji, je pa opozoril, da sta pri skladu za okrevanje ključnega pomena časovnica, kdaj se bo začel izvajati, in poenostavitev postopkov. Glede prihodnosti EU je Di Maio še dodal, da je složen z Logarjem tudi v stališču, da morajo evropska ljudstva ostati protagonisti na globalnem prizorišču. Evropska unija naj združuje, ne pa deli, naj načrtuje prihodnost mednarodnih odnosov. Skupaj bomo na različnih ravneh delali za razvoj odnosov med narodi in državami v trenutku, ki je težak za ves svet, zaradi česar je posebno pomembno, da smo še bolj enotni, da se bomo lahko soočili s težavami, zdravstvenimi in gospodarskimi, ki so pred nami. "V teh dneh pišemo prihodnost Evropske unije". Italijanskega ministra je v soboto sprejel tudi predsednik republike Borut Pahor, ki je spomnil na redne stike z italijanskim predsednikom Sergiom Mattarellom, s katerim se bosta udeležila slovenski ob obletnici požiga tržaškega Narodnega doma.

Danijel Devetak

Dne 5. junija so predsednik RS Slovenije Borut Pahor ter ministra dr. Helena Jaklitsch in dr. Anže Logar sprejeli zastopstvo naše narodne skupnosti v Italiji. V spremstvu gen. konzula Vojka Volka so se srečanj udeležili Walter Bandelj, Igor Gabrovec, Ksenija Dobrila, Maja Tenze in Danilo Slokar.

LJUBLJANA Borut Pahor, Helena Jaklitsch in Anže Logar

Tri srečanja zastopstva Slovencev v Italiji

Pred obiskom italijanskega ministra Di Maia v Ljubljani je zastopstvo Slovencev v Italiji v Ljubljani imelo v petek, 5. junija, tri pomembna srečanja.

Pri predsedniku Borutu Pahorju

Srečanja s predsednikom so se udeležili deželni svetnik in deželni tajnik stranke Slovenska skupnost Igor Gabrovec, deželni svetnik Lige Danilo Slokar, predsednik SSO Walter Bandelj, predsednica SKGZ Ksenija Dobrila in Maja Tenze kot deželna koordinatorica Slovencev v Demokratiški stranki v imenu senatorke Tatjane Rojc. Na pogovoru sta sodelovala tudi veleposlanik Tomaž Kunstelj in generalni konzul v Trstu Vojko Volk. Osrednja tema pogovorov so bile priprave na 13. julij 2020, ko se bomo spomnili 100. obletnice požiga Narodnega doma. Predstavniki so predsednika seznanili s stanjem glede vračanja Narodnega doma. Povedali so, da se končuje postopek ustanavljanja Fundacije, ki sta jo za prevzem in upravljanje Narodnega doma ustanovili krovni organizaciji, in da je v pripravi pravni akt, ki bo potrdil vrnitev Narodnega doma slovenski narodni skupnosti in opredelil roke za izselitev njegovih sedanjih uporabnikov. Pogov-

stvu in po svetu dr. Heleni Jaklitsch so na petkovem srečanju, na katerem je bil prisoten tudi državni sekretar dr. Dejan Valentinčič, predstavili aktualno stanje in dejavnosti manjšine. Glede na to, da so v preteklih tednih prek sodobnih komunikacijskih tehnologij že imeli več pogovorov, je bila razprava predvsem vsebinska. Govorili so o vračanju Narodnega doma v Trstu, zastopnosti v rimskem parlamentu ter vplivu zaprtih meja na manjšino. Ministrica je pozdravila enotnost znotraj narodne skupnosti in vsa prizadevanja v povezavi z vračanjem Narodnega doma, vsi pa so se strinjali, da je potrebno v naslednjih tednih vložiti vse napore, da do tega tudi pride. Predstavniki so nakazali možne vsebine, ki bi jih lahko

strico so seznanili s pismom, ki sta ga krovni organizaciji posredovali ministrici za izobraževanje Republike Italije, v katerem so izpostavili odprta vprašanja slovenskega zamejskega šolstva. Ministrica dr. Jaklitsch je povedala, da je glede tega pisma že govorila tudi z ministrico za izobraževanje, znanost in šport dr. Simono Kustec, ki je prav tako pozitivno podprla predloge, navedene v pismu. Ministrica je predstavnikom manjšine seznanila tudi glede srečanja, ki ga je imela s slovenskim Varuhom za človekove pravice na temo slovenskih manjšin. Varuh Peter Svetina je tej temi zelo naklonjen in je napovedal tudi srečanja z varuhi človekovih pravic v sosednjih državah, kjer namerava na pogovorih odpreti tudi vprašanja spoštovanja in izpolnitve s tamkajšnjo zakonodajo že zagotovljenih pravic slovenskih manjšin.

Pri zunanjem ministru dr. Anžetu Logarju

Predstavniki slovenske narodne skupnosti v Italiji so ministru za zunanje zadeve dr. Anžetu Logarju (sestanku se je pridružila tudi ministrica Helena Jaklitsch.) predstavili aktualno stanje uresničevanja svojih pravic, ki izhajajo iz mednarodnopravnih dokumentov in notranje italijanske zakonodaje. Ob tem so še posebej poudarili pomen vzpostavitve učinkovitega mehanizma za zastopstvo predstavnikov narodne manjšine v obeh domovih italijanskega parlamenta ter izpolnitev zavez o vrnitvi Narodnega doma v Trstu. Izpostavljen je bil tudi pomen postopnega odpravljanja omejitvenih ukrepov v boju proti pandemiji. Minister Logar je zagotovil, da bo Slovenija še naprej podpirala rešitve, ki bodo odražale legitimna pričakovanja slovenske narodne skupnosti glede uresničevanja njenih pravic. Poudaril je, da so vprašanja slovenske narodne skupnosti del rednega in konstruktivnega političnega dialoga z italijansko republiko.

vor je tekel tudi o poslabšanju vzdušja, ki so ga po eni strani povzročili omejitveni ukrepi na slovensko-italijanski meji, na drugi odločitev tržaških oblasti o razglasitvi 12. junija za dan osvoboditve izpod jugoslovanskih partizanov. Še vedno je zaznati glasove skrajnežev, ki nasprotujejo vračanju Narodnega doma, a ti so v manjšini. Predstavniki slovenske narodne skupnosti so opozorili še na problem spreminjanja volilne zakonodaje, ki zmanjšuje možnost izvolitve slovenskih poslancev, v zvezi s čimer si prizadevajo za ustreznost ureditev. Na koncu pogovora so se predstavniki manjšine spet zahvalili predsedniku Pahorju za vse napore, ki jih je vložil, da bo Narodni dom spet postal slovenski. Predsednik je spomnil na odlične odnose s predsednikom Mattarellom, s katerim je v rednih stikih. Ocenil je, da smo glede vračanja doma lahko zmerni optimisti, a bo do dejanske vrnitve potrebno opraviti še nekaj korakov. Predsednik tudi podpira prizadevanja manjšine za ustrezno ureditev političnega zastopstva.

Pri ministrici dr. Heleni Jaklitsch

Ministrici za Slovence v zamej-

Poslanica papeža Frančiška za 54. svetovni dan sredstev družbenega obveščanja 2020

Po delovanju Svetega Duha se vsaka pripoved lahko prerodi v mojstrovino in postane dodatek k evangeliju (2)

Pripoved, ki se prenavlja Kristusova pripoved ni dediščina preteklosti, je naša pripoved, ki je vedno aktualna. Kaže nam, da si je Bog k srcu vzel človeka, naše meso, našo pripoved, celo do te mere, da je postal človek, meso in pripoved. Prav tako nam pravi, da ne obstajajo nepomembne človeške pripovedi. Po tem, ko je Bog postal pripoved, je vsaka človeška pripoved na neki način božja pripoved. V pripovedi vsakega človeka Oče ponovno vidi pripoved svojega Sina, ki je prišel na zemljo. Vsaka človeška pripoved ima dostojanstvo, ki ga ni mogoče odstraniti. Zato je človeštvo vredno takšnih pripovedi, ki bodo na njegovi višini, na tisti neverjetni in fascinanti višini, na katero ga je povzdignil Jezus.

‘Očitno ste’ je pisal sv. Pavel (Korinčanom), ‘Kristusovo pismo...’, ki ni pisano s črnilom, temveč z Duhom živega Boga, pa ne na kamnite table, marveč na table mesenih src’ (2Kor 3,3). Sveti Duh, ljubezen Boga, piše v nas. In s tem, ko piše, v nas utrjuje dobro, nas nanj spominja. Vpisovati namreč pomeni prinašati srcu, vpisovati v srce. Po delovanju Svetega Duha vsaka pripoved, tudi tista najbolj pozabljen, tudi tista, ki se zdi, da je napisana z vijugastimi črtami, lahko postane navdihujoča, se prerodi v mojstrovino in postane dodatek k evangeliju, kakor *Avguštinove Izpovedi*, kakor *Ignacijeva Romarjeva pripoved*, kakor *Povest duše Terezije Deteta Jezusa*, kakor *Zaročenca*, kakor *Bratje Karamazovi*, kakor številne druge pripovedi, ki so čudovito predstavile srečanje med Božjo svobodo in človekovo. Vsakdo med nami pozna različne pripovedi, ki dišijo po evangeliju in so pričevale za Ljubezen, ki spremi-

ja življenje. Te pripovedi kličejo po podelitvi, da se jih pripoveduje, da v vsakem času, s kakršnim koli jezikom ali sredstvom oživijo.

Pripoved, ki nas prenavlja
V vsako veliko pripoved vstopi tu-

di naša pripoved. Medtem ko bemo Sveto pismo, pripovedi o svetnikih, pa tudi tista besedila, ki so znala vstopiti v dušo človeka in prinesli na dan lepoto, ima Sveti Duh svobodo, da piše v naše srce in obnavlja v nas spomin na to, kaj smo v Božjih očeh. Ko se spominjamo ljubezni, ki nas je ustvarila in rešila, ko vnašamo ljubezen v naše vsakdanje pripovedi, ko tkemo z usmiljenjem votke svojih dni, tedaj obrnemo list. Tako ne ostanemo več zavozlani v obkovanje, v žalost, vezani na nezdrav spomin, ki nam zaslužuje srce, ampak ko se odpremo drugim, se odpremo Pripovedovalčevi viziji. To, da pripovedujemo Bogu svojo pripoved, ni nikoli nekoristno: tudi če se potek dogodkov ne spreminja, se spreminjata smisel in pogled. Pripovedovati Gospodu o sebi pomeni vstopati v njegov pogled sočutne ljubezni do nas in do drugih. Njemu lahko pripovedujemo zgodbe, ki jih živimo, mu prinašamo osebe, izročamo situacije. Z Njim lahko ponovno zavemo tkanino življenja, zašijemo luknje in raztrgana mesta. Kako to vsi zelo potrebujemo!

S pogledom Pripovedovalca, ki je edini, ki vidi z vidika cilja, se nato približujemo protagonistom, svojim bratom in sestram, akterjem poleg nas v sedanjih pripovedi. Da, saj nihče ni statist na sceni sveta in zgodba vsakogar je odprta za spremembo, ki je mogoča. Tudi ko pripovedujemo o zlu, se lahko naučimo dajati prostor odrešenju, lahko prepoznamo tudi dinamiko dobrega in mu damo prostor.

Tako ne gre za to, da bi sledili logiki pripovedovanja zgodb (storytelling), ali delali reklamo ali se reklamirali, ampak da bi se spominjali tega, kar smo v Božjih očeh; da bi pričevali to, kar Duh piše v srca in razodevali vsakomur, da njegova pripoved vsebuje čudovite reči. Da pa bi mogli to storiti, se izročimo ženi, ki je v telesu stkala človekost Boga ter stkala, kot pravi evangelij, skupaj vse, kar se je dogajalo. Devica Marija je namreč vse shranila in premišljevala v svojem srcu (prim. Lk 2,19). Prosimo torej za pomoč njo, ki je znala s krotko in ljubečo močjo razvozlati vozle življenja.

O Marija, žena in mati, ti si v svojem telesu tkala Božjo Besedo, ti si s svojim življenjem pripovedovala o čudovitih Božjih delih. Prisluhni našim pripovedim, ohrani jih v svojem srcu in naj postanejo tvoje tudi tiste pripovedi, ki jih nihče noče poslušati. Nauči nas prepoznavati dobro nit, ki vodi pripoved. Pogled na kupe vozlov, v katere se je zapletlo naše življenje, ki hromi naš spomin. Tvoje plemenite roke lahko razvežejo kakršen koli vozle. Žena Duha, Mati zaupanja, navdihuj tudi nas. Pomagaj nam pisati pripovedi miru, pripovedi prihodnosti. In pokaži nam pot, po kateri naj skupaj hodimo.

/konec

Misel na 11. nedeljo med letom

Njiva sveta in delavci

Kmečka podoba njive je kar pravnja na pragu poletja, ko tudi dejansko potekajo žetve žita, zdaj pa je obdobje prvih pravih pridelkov, vsaj v Sveti deželi. Prva žetev, ječmena, je pa okoli Velike noči, zato niso slučajni ječmenovi hlebi, ki jih od dečka pridobi moj zavetnik, sv. Andrej, saj so velikonočni simbol, tudi zaradi sladkobe. No, tu je govor najprej o moralnem razsulu in duhovni lakoti ljudstva, ki je vselej osnovna težava – nekoč in danes. Ovce brez pastirjev so res nekaj žalostnega, pa ni nujno, da pastirjev tudi fizično ni. Že preroki so nam namreč govorili o slabih pastirjih. Če je človek človek, je njegova podoba vselej ovca, saj priznava nad sabo neko avtoriteto. Če bi pa to ne bilo tako, vemo, da se uporabi podoba kozla. Poleg duhovne in moralne bede imamo torej še težavo slabih voditeljev, šele nato nastopi težava “pomanjkanja karda”, torej delavcev. Božje ljudstvo je tako podoba črede, kakor najdemo že pri Izaiju (63,11) in Ezekielu (34,4.11.23). Ljudstvo “stari” ci-

vilni voditelji (rimska nadoblast) zatirajo oz., če vzamemo dobesedno, slačijo, zato potrebujejo nove voditelje oz. Voditelja. Poznamo Janezovo primerko Cerkev s stajo za čredo ovac. Te ovce so tudi malodušne, kakor pravi izvirnik, saj jim farijezi in pismouki ne dajejo prave duhovne hrane, pravega nauka, še več, z obrekovanjem in lažmi jih želijo odvrniti od evangelija. Apostol in evangelist Matej kaže ne samo na propad rimskega imperija, temveč tudi na propad Izraela kot takšnega, namesto njega pa bo nastal Novi Izrael, torej sveta Cerkev. Judovstvo je kmalu dokončno propadlo, razvilo pa se je nato novo, ki seveda še naprej zavrača Kristusa in njegov evangelij. Te množice so torej ta velika žetev, ki pa ni izkorisčena. Kakor so šle zdaj v nič tiste češnje, ki nam jih ni uspelo pobrati pred dežjem z naših dreves, tako je tudi z ljudskimi množicami, ki duhovno in moralno propadajo v vseh časih, če ni ustreznega delavca, ki bi se z njimi ukvarjal. Že takrat je bilo malo tistih, ki so iskali resnično duhovno dobro izrael-

skega ljudstva, podobno pa je danes s kristjani, novim Izraelom, ki prav tako potrebuje pravo oskrbo z duhovno hrano. Kristus torej sicer res prigovarja učenice, da bi skrbeli za dušno hrano ljudstva, vendar jim najprej naroča, naj molijo. Glavna stvar je molitev, saj dobre pastirje podari Bog, če pa ga v molitvi, postu in zadoščevanju goreče ne prosimo, potem se seveda nimamo kaj hudovati nad pastirji, ki jih prejemamo. Zato je treba vsak dan moliti za svetega očeta, najprej svojega škofa, potem pa še za druge, za svoje in druge duhovnike, kakor tudi za vse duhovne poklice, saj močno primanjkuje tudi redovnih poklicev, pa misijonarskih tudi. Matej ne govori o poklicu apostolov, ki ga predpostavljajo, predvsem ga zanima, da bi se širila Cerkev in oznanjal evangelij. To je naloga tudi današnjih dni, naloga in skrb, ki pa ni samo zadeva posvečenih, temveč tudi vsakega kristjana. Posvečeni sprejemamo v Cerkev in službeno oznanjamo evangelij, vsak kristjan pa v Cerkev vabi, jo kaže, jo živi. Podobno velja tudi za njegovo oznanilo evangelija, za katero je pomembno seveda tudi ustno oznanilo, še bolj pa življenje po njem.

Andrej Vončina

Karitas vipavske dekanije Ajdovščina

Ob koncu akcije zbiranja sredstev za družino Slejko

Konec maja 2020 se je končala akcija zbiranja sredstev za pomoč družini Slejko, ki sta ji burja in požar 26. marca 2020 vzela dom v Lokavcu. Nakazila za pomoč so zbirali na transakcijskem računu Karitas vipavske dekanije Ajdovščina pod geslom Požar in pri Medobčinskem društvu Prijatelj mladine Ajdovščina po sms sporočilih Hiša1 in hiša5. V dveh mesecih se je v ta namen skupaj zbralo 66.149 evrov, in sicer: pri Karitas 51.980 evrov, pri MDPMA 14.169 evrov.

Darovali so posamezniki, podjetja, družine, župnije, obrtniki, kratka veliko ljudi je darovalo denar, nekateri pa so družini ponudili različne usluge in material, ki ga bodo dostavili, ko ga bodo potrebovali. Pomoč se je usklajevala med obema humanitarnima organizacijama in lokalno skupnostjo, zato je tudi prišlo do obojestranskega dogovora, da Karitas vipavske dekanije nakaže celotni zbrani znesek 51.980 evrov Medobčinskemu društvu prijatelj mladine, ki bo poravnalo račune, ki jih bo, v skladu z namenom dostavljal gospod Marko Slejko.

Dogovor o združitvi zbranih sredstev je bil podpisan v prostorih Karitas 3. junija 2020 s strani voditeljice Karitas vipavske dekanije

Jožice Ličen, predsednice Medobčinskega društva prijatelj mladine Kristine Valič in prejemnika pomoči Marka Slejko. V obrazložitvi piše: “V četrtek, 26. marca, ni bilo na Ajdovškem zunaj veliko ljudi, ker so zaradi koronavirusa in močne burje ‘ostali doma’. Kot da ni vsega dovolj, je

Jožica Ličen, Marko Slejko in Kristina Valič. Foto: Alenka Tratnik

družini iz Lokavca zgorela hiša. Brez doma je v največji burji ostala brez strehe nad glavo štirčlanska družina iz Lokavca: oče, mama in dve hčerki, dijakinja in študentka. Velika zahvala gre hitri pomoči in izrednim naporom gasilcev in Civilne zaščite iz Ajdovščine, saj bi se ob burji lahko požar razširil na sosednje stavbe.

Celotna dolina je takoj začutila stisko družine; občina in civilna zaščita sta že v nekaj urah družini ponudili nadomestno stanovanje, vendar prevladale so družinske vezi, v prvih dneh je streho nad glavno ponudil očetov brat, potem pa so jim začasni dom ponudili malini starši. In tako so vsi štirje zdaj

v Velikih Žabljah. Vendar želja po obnovi pogorišča je tako velika, da že delajo načrte in pripravljajo teren za novi dom.

Na Karitas je še isti dan prišel njihov klic na pomoč in tako se je začela akcija zbiranja sredstev, predvsem po FB in drugih elektronskih medijih, saj je bilo vsako drugo zbiranje zaradi epidemije koronavirusa nemogoče. Prvi je zgled dal župan Občine Ajdovščina Tadej Beočanin, njemu so sledili mnogi drugi. Čutenje ljudi je bilo presenetljivo, saj je bilo že v prvih dveh dneh zbranih več kot 15.000 evrov. Po SMS sporočilih se je vključilo še Medobčinsko društvo prijatelj mladine.

V Vipavski dolini se je dobesedno pisala zgodba o dobrih ljudeh doma in po svetu. Velika zasluga gre sočutnim ljudem, ki so pomagali in objavili med seboj delili, ter medijem, ki

so o stiski družine poročali. Ne-pošteno bi bilo izpostaviti kogarkoli, saj je bil razpon posamezne darovane vsote med 1 evrom in 5.000 evri. Zato le besede, ki so jih zapisali Marko, Mirjam, Kristina in Nika Slejko:

‘Ne glede na kakšen način nam pomagate, verjemite, da to neizmerno cenimo in smo z vsako malenkostjo zadovoljni. Tovrstni dogodki znova in znova dokazujejo, da ljudje znamo stopiti skupaj, pomagati drug drugemu in biti človeški. Naša edina želja je, da spet dobimo svojo skromno hiško. Še enkrat najlepša HVALA!’.

Jožica Ličen

KAJ NAM HOČE POVEDATI KORONAVIRUS? (10)

PRIMOŽ KREČIČ

Ponovno vračanje v skupno življenje

Pandemija koronavirusa nas je za določeno obdobje ustavila in nam spremenila način življenja. Po tem prvem valu se nekako uvajamo nazaj v družbeno življenje in opravila, čeprav še vedno visi nad nami možnost okužbe. Gospodarstvo je dobilo hud udarec in se bo v nekaterih panogah težko zagnalo, šola je v veliki meri rešila otrokom eno leto. Prav tako so opravili veliko delo medicinci in druge službe. Za slovensko domovino lahko rečemo, da nas je Marijina roka rešila, podobno kot leta 1991. Hvaležni moramo biti temu daru od zgoraj, da smo šli skozi pandemijo z manjšim številom okuženih in se kot skupnost disciplinirali pri ukrepih.

Tudi pastoralna dejavnost stopa ponovno v svoj tek. K bogoslužju je prišlo okrog polovice nedeljnikov, pogrešamo zlasti družine z otroki in mlade. Starejšim smo svetovali, naj obiskujejo bogoslužje raje med tednom, ko je manjši obisk. Za nekatere bo težak korak k redni zakramentalni praksi, ker so se med pandemijo kar nekako zaleni. Če si niso jasno zadali, da bodo obhajali nedeljo, si bodo težje ustvarili nedeljski red. Manjši otroci nočejo nositi mask, zato starši predlagajo sveto mašo na odprtem in brez mask. Mladi so v času koronavirusa pridno delali za šolo, vendar so nekateri zamenjali noč za dan in tudi delavnik za nedeljo, zato neredki ostajajo v svojem svetu in se še niso približali. Verouk je potekal po elektronski pošti, nekateri so imeli celo video povezave. Odzivi so bili različni, nismo pa želeli otrok še dodatno obremenjevati. Večji poudarek je bil na družinski molitvi, spremljanju bogoslužja in nedeljskem kosilu. Ker ni bilo velikonočne spovedi, vabimo vernike na spovedni dan, kjer bo več duhovnikov za sveto spoved. Še mnogi so prestrašeni in potrebujejo pozornosti ter bližine.

Tudi v Italiji se počasi spravljajo k življenju. Zlasti v nekaterih predelih Lombardije so ostali brez starejše generacije. Italija je imela veliko žrtev med duhovniki, redovniki in zdravniki. V Italiji so bile omejitve hujše kot v Sloveniji. Bogoslužje za javnost so začeli šele v zadnjem tednu, cerkve so bile v tem času zaprte. Kljub temu je nastalo veliko pobud medsebojne pomoči, nekateri so se žal boleznijo nalezili pri dobrodelnosti in delitvi zakramentov. Pri duhovni podpori sta izstopala papež Frančišek z jutranjo sveto mašo in češčenjem Najsvetejšega ter kardinal Comastri z opoldanskim in večernim rožnim vencem. Te in še druge molitve so z bližino in blagostjo blažile mnoge rane.

Pandemija je ob svojem koncu razkrila globoko razdeljenost in težave v slovenski družbi. Tudi Italijani se kregajo, vendar ne tako kot v Sloveniji. Naša posebnost je, da če naredimo skupaj nekaj dobrega, je treba to čim prej umazati ali izriniti iz spomina. Tako je bilo z osamosvojitvijo in

tako bo verjetno z obvladanjem te pandemije. Treba je razčistiti pretekle krivice, nepravilnosti, neenakosti, lažne privilegije, vendar je prav tako pomembno, da se trudimo poslušati drug drugega in se sprejemamo v svoji drugačnosti. Tu vidim pomanjkanje razmisleka v smeri dialoga in medsebojnega sprejemanja v slovenski krščanski misli. Molk, varna oddaljenost od dogajanja, celo neopredeljenost, niso drže, ki izhajajo iz krščanskega oznanila. V teh dneh premišljujemo Jezusovo velikodušno molitev, ki je en sam klic k edinosti z Jezusom in med njegovimi učenci. Tudi v družbi bi morali v tem času bolj izrazito nastopiti s pogledi in predlogi, ki povezujejo in pomirjajo. Hudič deli in razbija. Sveti Duh vedno najde poti in povezave, da se odpravita sovražnost in nasilje ter se začnejo ljudje pogovarjati. Skupne točke so globlje in jih je več kot tistih, kjer so pogledi različni ali celo razdvajajo.

Ob 30. obletnici prve spravne slovesnosti v Kočevskem Rogu

“Slovenci nismo obsojeni na razkol, zmoremo enotnost”

V luči narodne pomiritve in sprave se je predsednik Republike Slovenije Borut Pahor udeležil spominske slovesnosti in maše ob breznju pod Macenovno gorico v Kočevskem Rogu, ki jo je vodil ljubljanski nadškof in metropolit Stanislav Zore. Spominska slovesnost in maša sta potekali v luči 30. obletnice prve spravne slovesnosti v Kočevskem Rogu. Pred pričetkom slovesnosti sta predsednik republike Pahor in predsednik vlade Janez Janša položila venca k breznju pod Macenovno gorico, po maši pa sta zbrane tudi nagovorila in položila venca k spomeniku žrtvam NOB v gozdu Smrečje pri Turjaku. Skoraj v celoti objavljamo njuna nagovora in pridigo msgr. Zoreta.

Predsednik Pahor, nagovor v Kočevskem Rogu

(...) Danes obeležujemo 30. obletnico t. i. spravne maše v Kočevskem Rogu. Takrat sta spregovorila tedanji nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar ter tedanji predsednik Predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan. V dveh čudovitih govorih sta nagovorila Slovence k narodni pomiritvi in spravi. Še danes, 30 let kasneje, se razhajajo občutki glede te spravne maše. Z vseh strani je slišati dvome o pomenu in o iskrenosti. Jaz pa sem tedaj in danes to presojal drugače. To je bil pomemben dogodek za naš narod in našo nastajajočo državo.

Iz dveh razlogov. Prvič zato, ker sta narodna pomiritev in sprava postali legitimno, splošno sprejemljivo stremljenje, za razliko od molka, ki je glede tega vladal skoraj pol stoletja. In drugič zato, ker je pravno sporočilo maše samo nekaj mesecev po izvolitvi Demosove vlade in pol leta pred plebiscitom o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije pozvalo k enotnosti slovenskega naroda v prelomnih trenutkih. Bližje kot sta bila pred 30 leti plebiscit in ustanovitev slovenske države, bolj se je krepilo vseplošno ljudsko zavedanje, da bi ponovni narodni razkol, kot smo mu bili priča sredi druge svetovne vojne, znova tragično, usodno razdelil Slovence, jih nemara znova celo obrnil ene proti drugim in žalostno končal osamosvojitvene sanje.

Tudi vsled strahu pred vnovičnim razkolom se je tedaj, v letu nastajanja naše države, kljub ogromnim političnim zameram, razlikam in nezaupanjem v slovenski politiki in med vsemi ljudmi krepilo spoznanje, da je veliko več tistega, kar nas povezuje kot razlikuje, da moramo sodelovati in se znesti eden na drugega in biti enotni. Da nam drugega ne preostane.

Ne nazadnje, prav enotnost v času plebiscita, razglasitve države, njene vojaške obrambe in diplomatskega priznanja je bila sprava par excellence. Bila je dokaz, da Slovenci nismo obsojeni na razkol, da zmoremo enotnost, in da sta ena in druga možnost stvar politične izbire. To si dobro zapomnimo in iskreno ravnajmo v tem duhu.

Skratka, pravna maša pred 30 leti je bila morda res samo korak, toda, kot sem rekel, pomemben. Vsak korak je bil od tedaj naprej pomemben. Še tako kratek. Tudi 30 let kasneje, ko smo glede poprave krivic, stvarne in simbolne sprave

storili mnogo tega, ne smemo nikoli misliti, da je danes zadnji korak. Sprava je pot, ki se nikoli ne konča. Če se konča, se začne trpljenje.

Spoštovane gospe in gospodje, zato smo tukaj. Ne želimo pozabiti, a gledamo naprej. Ljudje bomo vedno živeli z različnimi prepričanji, nazori, idejami (...). Toda to, kar nas lahko zbliža tudi ob zelo različnih nazorih, je pogled na bolečino našega bližnjega. Ne smemo hoditi brezbrizno mimo tuje bolečine.

Na tem kraju, v Kočevskem Rogu, je bolečina neizmenna. Zato je tudi zmožnost tega kraja, da nas zbliža, zelo velika. To zmožnost moramo Slovenci šele odkriti. In pot tega odkrivanja je strpno razvijanje kulture spomina.

Narod konstituira skupni spomin. Smo, kakršni smo, zaradi naših spominov. Ni potrebno, da imamo nanje enoten, enak, isti pogled, potrebno pa je, da vemo, da so naši skupni spomini to, kar smo mi. Da stojimo na ramenih naših

Skozi več kot dva tisoč let človeške civilizacije in kulture in danes naj svetijo Antigonine besede: “Ne da sovražim - da ljubim, sem na svetu”.

Janez Janša, nagovor v Kočevskem Rogu

Pred 75 leti, 25. junija 1945 je Edvard Kardelj iz Beograda poslal Borisu Kidriču v Ljubljano osebno depešo, v kateri je zahteval hitrejše čiščenje oziroma pobijanje. Morija se je okrepila in na transportu proti Kočevju se je znašel tudi moj oče.

Ob začetku vojne ni imel niti 14 let. Kljub temu si je že leto kasneje kopal grob ob raciji italijanskega okupatorja, se nato skrival preko nove nemško italijanske meje, stražil v domobranski postojanki v Polhovem Gradcu, bežal iz zapora na Ljubljanskem gradu, bil obsojen na 20 mesecev prisilnega dela in poslan v nemško taborišče Dachau, se z domobranci umikal na Vetrinji, bil vrnjen v Jugoslavijo in v partizansko taborišče Šentvid

spominov. Razumem vašo bolečino. Bolečino po vojni pobitih in njihovih svojcev. A živimo se v bolečino drugega. Vživimo se tudi v bolečino partizanov in njihovih svojcev, ki jih še vedno močno prizadane, če se jim odvzame pristno domoljubje in se jih krči na politične revolucionarje. Vživimo se v bolečino drug drugega.

Odpusčanje in sprava sta najprej globoka intimna vzgiba. Sta stvar slehernega posameznika. Nihče od nas se ne sme počutiti prizadega v svojih najbolj osebnih občutkih. To naš narod, našo družbo in našo državo dela bolj humano, bolj človeško in zrelo.

Vselej se moramo zavedati, da je krepitev medsebojnega spoštovanja in zaupanja ter krepitev vsega tistega, kar nas povezuje, elementarna moč naroda in države. V tem smislu torej sprava ni dogodek, ampak je stanje duha. V tem duhu je bila ustanovljena združena Evropa. V tem duhu je bila ustanovljena naša ljuba Slovenija. (...) Preteklosti ne moremo spreminjati, lahko pa spreminjamo prihodnost. Naj bo za prihodnost navdih vse tisto iz naše slavne preteklosti, kar nas je plemenitilo, tako ljudi kot ves narod. Za prihodnost pa naj nam bo opomin vse tisto iz tragične preteklosti, kar nam je jemalo dostojanstvo kot ljudem in kot narodu.

Tudi ta slovesnost je majhen korak. Delamo ga s spoštljivim spominom na vse žrtve vojne in po vojnih pobojev, a misleč na mirno in srečno prihodnost vseh naših otrok.

fašizma. Oba velika zla sta posnemala drug drugega in tekmovala med seboj v grozodejstvih. Oba sta bila genocidna.

Zlo je zlo zaradi svojega značaja in posledic svojih ravnanj in ne zaradi svojega ideološkega plašča. Zlo, ki se spopade s svojim dvojnikom zaradi interesov, zato še ne postane dobro. Zla se trajno tudi ne da odpraviti niti z maščevanjem niti s pozabo, ampak samo z vladavino prava.

V naravi človeka je, da se upre krivici. V naravi človeka je, da si želi živeti svobodno in dostojno življenje. Posameznik, ki je bil potisnjen v vrtnec okupacije in državljanske vojne in je želel ostati zvest samemu sebi, pa velikokrat ni imel dobre izbire.

A odpor proti kateremukoli zlu je bil legitim. Zato spoštujemo

vse, vse posameznike, ki so se odločili iz tega nagiba in ki so se borili proti fašizmu, nacionalsocializmu in komunizmu. Vsi, ki so umrli v odporu ali zaradi njega, imajo pravico do imena in spomina, zaslužijo si dostojen grob in naše spoštovanje. Samo to je lahko trajna osnova narodne sprave Slovencev.

Nekaj, kar so svojci pobitih in vsi dobromisleči ljudje pred 30 leti na tisti prvi žalni slovesnosti tu v Rogu iskreno želeli, a so bili v glavnem prevarani. Zato smo šele danes, po 75 letih, prvič tu na mestu velikega morišča Slovencev.

In spravo bomo dosegli. Nekoč v prihodnosti. Danes na žalost še ne, saj so besede “še premalo so jih pobili” in klici ter grožnje s smrtjo drugorazrednim ponovno postali del našega vsakdana, neke izkrivljene, nove normalnosti. Mnoge bolj moti ne-prepoved nekega koncerta kot pa srhljivi odmev govorice, s katero so na tem mestu opravičevali množično morijo in zločin proti človeštvu.

Zato se moramo namesto tega, da bi živeli drug z drugim, še vedno truditi vsaj za to, da ne bi živeli drug proti drugemu, ampak vsaj drug ob drugem. To nam zaenkrat za silo uspeva.

Moramo pa na tem svetem kraju groze tistim, ki po ulicah in trgih Ljubljane spet javno grozijo s smrtjo, zelo jasno povedati: Ne bomo vam dovolili, da Slovence ponovno pahnete v bratomorno divjaštvo. Preveč gorja je to slepo sovražstvo že povzročilo. Storili bomo vse, kar je treba, da vam to ne bo uspelo.

Kajti, zakopani v vsakdanje težave ter izzive, vseeno tudi na tem mestu ne bi smeli spregledati bistva. Kaj lahko danes odgovorimo tistim rojakom, ki so svoja mlada življenja pustili v tem breznu pod Macenovno gorico, ali tistim v Smrečju pri Turjaku, ki so pod streli protikomunistične strani umrli tik pred koncem vojne?

Oboji, združeni in dokončno spravljivi v smrti, nemo strmijo v nas žive in že 75 let molče sprašujejo: “Šta vas naša smrt in žrtev kaj izučili?”

Odgovor je vseeno: Da. Resnica o vaši in zame neposredno očetovi usodi, ki je s polno težo legla na nas tik pred osamosvojitvijo, je s takšno silovitostjo pričala o tem, kam lahko pripelje nacionalni razkol v usodnem času, da smo storili res vse, da pol stoletja kasneje ne

nov in domobrancev. Sinovi preganjane in izgnane emigracije so se javljali kot prostovoljci v slovensko Teritorialno obrambo.

Zato: delajmo za spravo, zdravimo rane, varujmo spomin in resnico. Na piedestal slovenske državnosti postavljajmo v ospredje čas, ki nas je združeval.

Tako bomo delali dobro za vse naslednje generacije naših potomcev. Imamo ustavo in ustavne vrednote, ki so skupne in za vse enake. Imamo samostojnost. Imamo skupne nacionalne in državne simbole. Imamo krasno domovino, imamo vrt sveta, ki mu ni para. Ko pridejo najtežje preizkušnje, dokazujemo, da zmoremo. Zmogli bomo, čeprav pozno, vrniti ime in spomin tudi vsem nepokopanim. Vsem našim mrtvim. Bodi zdrava, domovina. Bog te živi!

Nadškof Stanislav Zore, pridiga pri sveti maši v Kočevskem Rogu

(...) Letos mineva trideset let od prve svete maše v Kočevskem Rogu, takrat pod Krenom, “na kraju smrti in molka, ki je trajal dolga leta v zamolčanosti dogodka in nedostopnosti kraja. Danes javno opravljamo simbolični krščanski pogreb domobrancev, ki so tu ali drugje našli svojo smrt. S tem simboličnim krščanskim pogrebom in mašo zadušnico stopajo v javnost in enakopravnost v slovenskem občestvu mrtvih in živih”, je svoj nagovor pri sveti maši začel takratni nadškof dr. Alojzij Šuštar. Približno v tistem času je nastala tudi pesem Pod Krenom. Pijano sovraštvo / nori / v žalostni rihti / krvi. // V dolgi procesiji / vodijo žrtve / v zakol / na oltarju / ideje. // Padajo, / v skalni goltanec / padajo / s prošnjo, / naj Bog odpusti. // Pod Krenom / morijo ljudi.

Pozneje smo po korakih prihajali do spoznanja, da je bil nadškof Šuštar skupaj z veliko večino slovenske demokratične javnosti zaveden. Maše pred tridesetimi leti ni daroval na kraju, kjer so domobranci našli svojo smrt. Kajti Pod Krenom ležijo v isti ihtavi krvavi rihti pomorjeni pripadniki drugih narodov.

Slovenski domobranci pa so v “skalni goltanec” padali tukaj, pod Macenovno gorico. Kako so prišli do te ugotovitve. “Rožni venci, jagode rožnih vencev, svetinjske slovenskimi napisi pri Macenovni gorici, novci tudi albanski, srbski, madžarski, hrvaški in reichspfennigi in lire pa v Breznu pod Krenom”. Tako je povedal geograf, ki je vodil odstranjevanje več kot 800 kubičnih metrov naminiranega skalovja. “Slovenci so tukaj”, je dejal dr. Mitja Ferenc.

Danes torej prvič sveto mašo darujemo na kraju, kjer so v smrt množično omahovali Slovenci, slovenski domobranci. Pa ne samo ti. Tudi drugi. V uniformah in brez njih. Temno zelenje se je tiste pomladi napilo njihove krvi. Koronine rastejo iz src in prepletajo kosti. Zakaj? Zakaj toliko morjenja? Zakaj toliko krvi? Zaradi ideje? – Morda kdo? Zaradi oblasti? – Marsikdo? Zaradi ubijanja, iz sle po krvi? – Žal, tudi teh je preveč? Ta zakaj konec koncev ne dobi pravega odgovora, kakor je pred tridesetimi leti rekel nadškof Šuštar: “Za nas ostaja vprašanje brez človeškega odgovora”. Hannah Arendt, ki se je ukvarjala z nacističnimi zločini, je ustvarila pojem banalnost zla. Pravi, da “večine zla na tem svetu ne povzročijo ljudje, ki bi izbrali zlo, pač pa mali ljudje, ki so se odtrgali od svoje človeške narave ... navadni ljudje, ki so sprejeli premiso svoje države (lahko bi rekli tudi svoje ideologije) in sodelovali s predpostavko, da so njihova dejanja nekaj normalnega” (Aleš Čerin, Časnik).

/ str. 13

POGOVOR Miriam Graunar

Zvesti tradiciji ponujajo odlične jedi in proizvajajo kakovostna vina

Na cesti proti Števerjanu, ob potočku Grojnica, utopljen v najrazličnejše odtenke zelene barve, že dolgo let stoji gostilna Al ponte del Calvario. Lastnica Miriam Graunar je zelo prijazno pristala na pogovor. Govorili sva o preteklosti, o gostilni, taki, kot jo poznamo danes, o družinski kmetiji, ki jo upravlja njen brat David Graunar, in o težavah, ki jih je koronavirus povzročil pri njunem delu. Z veseljem sta se pogovoru pridružila tudi gospa Bruna Miklus, Miriamina mama, in brat David, za kar sem jima zelo hvaležna.

Najprej bi vas vprašala, kako je nastala vaša gostinska dejavnost.

Na kraju, kjer je danes gostilna, je nekoč stala zelo majhna osmica, ki sta jo upravljala dva brata, kmeta, zelo dobra človeka. Moj oče je v Ščednem imel kmetijo in prodajal vino, tako se je odločil in staro osmico odkupil ter leta 1955 zgradil gostilno. Mama se mu je po poroki pridružila in z njima so delali tudi teta in strici. Vsi so tukaj živeli in se skupaj trudili, dokler so si po hudem potresu iz leta 1976, ki je poškodoval staro kmetijo, v Ščednem zgradili nov dom. Mama in tata sta ostala tu in počasi, vsakokrat ko sta imela dovolj denarja, sta stavbi dogradila nov del, tako da se je gostilna večala.

Gospa Bruna, katere spomine ohranjate na tista leta?

Z mozem sva bila v Ščednem soseda, a začetno se sploh nisva prenašala. Jaz sem delala v tovarni masla v Gorici, on pa me je prosil, ali bi mu ob nedeljah pomagala v gostilni; zaljubila sva se in tako sem tukaj tudi ostala. Dela ni primanjkovalo, nikoli si nismo privoščili počitnic, a bilo je lepo. Moj mož je dve leti tudi delal v Švici, da bi zaslužil nekaj denarja, bil je zelo priljubljen; jaz pa sem s svakinjo in zaposleno kuharico v tistem obdobju vodila gostilno. V štiridesetih letih trdega dela je gostilna dobila današnjo podobo.

Kaj pa turistična kmetija? Proizvajate vino...

Kmetijo je ustanovil Miriamin nono Carlo Graunar leta 1920, potem je delo prevzel brat mojega moža, danes pa jo vodi David. Posveča se družinski tradiciji v proizvodnji dobrega vina.

Gospod David, kje imate vinograde? Koliko hektarov imate?

Vinograde imamo v Ščednem. Jaz vodim kmetijo od leta 1997, saj sem se dela lotil takoj, ko sem dokončal obvezno vojaško službo, že prej

pa sem pomagal stricem pri delu v vinogradih in kleti. Vedno sem skušal ohranjati visoko kakovost vin. Pomagajo mi dobro usposobljeni sodelavci, poslužujemo pa se sodobnih načinov proizvodnje in stekleničenja naših vin. Klet smo obnovili leta 2007. Trenutno imamo okoli 15, 20 hektarov, sam pa sem vključen tudi v delo v gostilni.

Katere sorte grozdja pridelujete?

Pridelujemo samo bele sorte. Sivi pinot, sauvignon, charodonnay, friulano, malvazijo, rebulo, dobre, tradicionalne sorte, ki lepo

uspevajo na našem ozemlju.

Carlo Graunar je odprl kmetijo leta 1920, letos torej imate 100-letnico ...

Res je. Po pravici povedano nas je epidemiološka kriza materialno in psihološko tako prizadela, da še nismo začeli razmišljati o praznovanju 100-letnice.

Koliko steklenic ste pripravili?

Povprečno pripravimo do 15.000 steklenic na leto.

Miriam, ali se doma vsi ukvarjate z družinsko dejavnostjo? Ima vsak član družine svojo vlogo?

Vsi družinski člani smo vključeni v delo. Gostilna in kmetija se skupaj razvijata. Jaz se pretežno posvečam upravljanju gostinskega obrata, brat skrbi za vino in mi ob sobotah in nedeljah priskoči na pomoč, mama je vsekakor vedno z nama in še vedno rada pomaga.

Koliko zaposlenih imate? Imamo sedem uslužbencev, zaposlenih s polovičnim delovnim urnikom. Vsi so bili med obdobjem krize, od prvega aprila dalje, na dopolnilni blagajni, svoj denar pa so dobili šele na koncu maja. Trenutno so vsi spet v službi.

Z leve: kuharica Maja, gospa Bruna Miklus, Miriam Graunar, David Graunar in gospa Lucija

Koliko časa je bila zaprta vaša gostilna?

Že meseca februarja so zaradi popravil zaprli cesto, ki pelje do nas, tako je bila gostilna odprta le nekaj dni. Marca smo spet imeli nekaj dni odprto dejavnost, vendar smo že občutili, da se bliža nekaj hudega - zelo malo ljudi je prišlo k nam. Kmalu zatem je vlada izdala zakonsko odločbo in morali smo zapreti. Ponovno smo odprli 18. maja.

Ste med zaprtjem zaradi epidemiološke krize

zličnih vinarjev - z njimi sodeluje 2500 kmetij iz Italije. Veliko steklenic sem tako prodal v Padovo, Milan, Treviso, Verono, Firenze, Rim in druga večja italijanska mesta. V nedeljo, 31. maja, sem prvič po epidemiološki krizi odprl vrata svoje kleti gostom. Veliko ljudi je prišlo iz vse naše dežele. Ob spoštovanju vseh varnostnih predpisov smo hige pripravili pod češnjami in figami na velikem travniku, s katerega so naši gostje uživali ob čudovitem pogledu na Števerjan in Brda. Ponudili smo jim naše vino, predjed, golaž, štrudelj in druge poslastice. Lepo je bilo in vsi so bili zadovoljni.

Kako pa je potekalo delo v turistični kmetiji?

Delo je bilo nekaj časa ustavljeno. Bilo je težko, saj delavci iz Slovenije niso prihajali, imel pa sem druge sodelavce, ki so mi priskočili na pomoč. Gospa Miriam, kakšne posledice je prinesel koronavirus v vaše poslovanje?

Imeli smo veliko re-

zkušilna sredstva in naše lepe prte in prtičke smo zamenjali s papirnatimi. Natisnjenih jedilnikov nimamo, nekaj jedi sem sicer napisala na veliko tablo, ki jo imamo v gostilni, večinoma pa našim strankam ustno predstavimo vso ponudbo jedi, med katerimi lahko izbirajo, in vina, ki jih trenutno imamo na razpolago. Največ ljudi se usede ob mizah, ki jih imamo na dvorišču. Občutek imam, da so vsi raje na svežem zraku, kjer se počutijo bolj na varnem, in po dolgem obdobju, ki so ga morali preživeti v stanovanjih, si radi privoščijo okusno kosilo na udobnih stolih v našem zelenem vrtu. Vsi smo bili dolgo časa kot v zaporu.

Kaj menite o vseh predpisih, ki jih zakon določa glede preprečevanja okužbe s koronavirusom?

Predpise moramo vsi spoštovati. Skrbeti moramo za naše zdravje in za zdravje ostalih ljudi. V primeru, da bi prišlo do novega širjenja epidemije, bi morali vse dejavnosti ponovno zapreti in gospodarstvo bi utrpelo tako veliko škodo, iz katere bi si več ne opomoglo. Jasnih smernic

je motociklistov. Občutek imam, da se morajo ljudje ponovno naučiti hoditi v restavracije. Za nikogar ni lahko, nismo še sproščeni, vendar vztrajamo.

Imate tudi večje praznike? Trenutno nimamo še rezervacij za naprej. Vsako leto smo ob praznovanju svetega Ivana, 24. junija, pri nas organizirali prijeten večer, večerjo s posebnimi jedmi, vabili smo priložnostne goste in na koncu pripravili kres na našem vrtu. Imeli smo navado, da smo za naše goste pripravili posebne šopke iz zelišč, med katerimi so bili tudi jajbelj, praprot, marjetice, vijolice, sivka in druge rastline. Gostje so šopke nesli domov, jih posušili in obesili nad vrata, saj po stari tradiciji prinašajo srečo; naslednje leto pa smo jih v družbi zažgali na kresu. Letos bomo kres pripravili, za večerjo pa se nismo še odločili.

Koliko prostorov imate v vaši restavraciji? Jih imate tudi zunaj?

Po ponovnem odprtju lahko sprejmemo približno 50 ljudi istočasno, in to pretežno zunaj, pred pandemijo pa smo jih lahko pogostili okrog 100 v notranjih in zunanjih prostorih naše gostilne.

Od kod prihajajo vaši gostje?

Prihajajo iz vse Furlanije Julijske krajine, med njimi je veliko Goričanov. Upam, da bodo po odprtju mej spet prišli tudi gostje iz Veneta, Slovenije in Avstrije.

Kaj jih od vaše ponudbe najbolj privlači?

Mi ostajamo zvesti domači kuhinjski tradiciji, ki je povsem vezana na naše ozemlje. Pri nas lahko gostje okusijo njoke z marellicami, s čemažem, kuhane štruklje s koprivo, meso na žaru, polže našega prijatelja Erika Raide, prežganko, različne sladice s češnjami, jedi z značilnim goriškim radičem. Vsako nedeljo mama speče svež kruh in pripravi domače testenine. Naš jedilnik prilagajamo sezonskim pridelkom, ki jih imamo na razpolago v našem vrtu, in tistim, ki nam jih dostavljajo naši zvesti, krajevni dobavitelji. Prepričana sem, da ljudje prihajajo k nam za naše dobre domače jedi.

Katere so trenutno vaše glavne skrbi?

Skrbi me, ali bomo imeli dovolj dela, ali bomo lahko redno plačevali vse položnice, dobaviteljem in svojim uslužbencem izplačevali plače. Vsekakor ostajam optimist in srčno upam, da bomo spet prišli na zeleno vejo. Nazadnje bi se rada zahvalila vsem našim uslužbencem, kuharici Maji, sodelavkam Luciji, Urški, Marileni, Slavki, Vilmi, Zorani in Matteu.

Kaj načrtujete za prihodnost? Nam lahko kaj razkrijete?

Živimo in delamo dan za dnem. Imeli smo veliko načrtov, trenutno pa bi ne rada razkrila še nič. Vztrajamo. Prepričana sem, da bomo z optimizmom in dobro voljo premostili tudi ta težki trenutek.

Najlepša hvala za pogovor! Katja Ferletič

delali dostavo na dom? Komu ste dostavljali vaše jedi?

Zelo malo, samo v tednu pred Veliko nočjo. Naše jedi smo dostavljali predvsem strankam v Gorici, Števerjanu in Ločniku. Čas zaprtja naše dejavnosti smo izkoristili drugače. Nabirali smo najrazličnejša zelišča in rastline, pripravili smo pesto iz čemaža, bezgov in akacijev sirup, posušili smo začimbe, nabirali bodečo lobodiko in hmelj. Ustvarili smo si lepo zalogo - letos imamo vse iz domače proizvodnje, saj smo te pridelke ponavadi kupovali pri drugih dobaviteljih.

Kaj pa vino, David?

Večje število steklenic sem prodal po spletu, saj sodelujem z italijansko spletno trgovino Tannico, ki ima sedež v Milanu in ponuja vina raz-

zervacij, še posebno za mesec maj. Vsako nedeljo bi morali imeti štiri kosila za sveto obhajilo, izgubili pa smo tudi krste in štirje pari so odpovedali poročno svatbo, čeprav je en par imel rezerviran termin za junij. Veliko turistov iz Benetk in Padove, ki bi mo-

glede varnostnih predpisov nismo dobili takoj, zato smo z odprtjem gostilne počakali.

Imate po ponovnem odprtju veliko gostov in rezervacij?

Nekaj imamo - ob nedeljah prihajajo ljudje iz vse dežele, Vidma in Pordenona, veliko

POGOVOR Damijana Češcut, koordinatorka Srečanj 2020

“Posebno” poletno središče na drevoredu

Mnogi se sprašujejo, ali bo letošnje potekalo poletno središče Srečanja ...

Srečanja bodo! Jih pripravljamo in srčno upam, da se bodo začela 15. junija, čeprav ni odvisno od nas. Želeli smo začeti že 3. junija, kot je bilo v začetku predvideno. Zadeva se je zapletla, ker je bilo treba predstaviti prošnjo občini in zdravstvenemu podjetju Asugi. Na splošno vlada precej zmede, a upam, da nam bodo prošnjo odobrili in bomo začeli 15. junija.

To bodo že deseta Srečanja, ki jih v organizaciji več društev koordiniraš ti.

Da, letos imamo obletnico. In gotovo se je bomo spomnili. Srečanja organizira združenje Olympia v sodelovanju s Skupnostjo družin Sončnica in ZSSDI-jem. Povedati moram, da so nekateri animatorji, ki so prišli iz krogov Sončnice, postali tudi trenerji pri Olympii. Ni več tako, da eni animatorji “pripadajo” Olympii, drugi Sončnici ali komu drugemu. V resnici smo vsi skupaj ena družina, saj delujemo v društvih in stvarnostih, ki sodelujejo in si pomagajo tudi med letom.

Novost letošnjega leta je tudi ta, da poletno središče ne bo potekalo v Zavodu Sv. Družine, kot se je dogajalo veliko let, temveč ob telovadnici Olympie in v njej na Drevoredu 20. septembra v Gorici.

Kako ste organizirani? Kako bo središče potekalo?

Organizirati smo morali tako, kot hočejo drugi ... Strogi predpisi določajo, da lahko imamo poletno središče, ki poteka pretežno na odprtem, moraš pa imeti velik prostor, kamor se udeleženci zatečejo v primeru slabega vremena. V zavodu primerne prostora ne bi imeli. Otroci bodo namreč razdeljeni v manjše skupine, ki ne bodo smele imeti medsebojnih stikov. Premikali se bomo, kolikor bomo le mogli; če bo zelo vroče, bomo iskali senco ali pa se bomo zatekli v telovadnico.

Birokratska plat je bila zapletena?

Prejšnja leta smo predstavili obra-

zac SCIA (Segnalazione Certificata di Inizio Attività), letos je v veljavi posebna prošnja; navodila nam je dala deželna uprava. Projekt smo morali poslati občini in podjetju Asugi. Ni pa vse tako preprosto, saj so navodila tudi precej kaotična in marsikaj se lahko zaplete.

Od kdaj do kdaj bo odprto poletno središče?

Če gre vse dobro, od 15. junija pa vse do 28. avgusta, skupno enajst tednov, v bistvu celo poletje. Itak letos smo na počitnicah že bili ... (se posmeje; op. p.) Ponavadi smo prenehali sredi avgusta.

Kako je z vpisovanjem?

Plakatov in vabil nismo pripravili, ker do zadnjega nismo vedeli,

ali bomo lahko sploh imeli poletno središče. V vrtcih in šolah nismo obveščali, ker pouka ni bilo. Na začetku maja smo objavili obvestilo na Facebook skupini poletnega središča in Olympie ter po Whatsapp skupini staršev članov društva, da bi videli, če bi bil sploh interes. V dnevu in pol sem

na seznamu že imela 50 vpisanih. Pridružili so se še nekateri prijatelji članov društva, tako da imam - sicer razporejene v različnih tednih - okrog 80 otrok. Večina bo prišla junija in v začetku julija; za to obdobje ne moremo sprejeti več nikogar. Od srede julija pa do konca avgusta je še nekaj prostih mest.

Koliko otrok boste sprejeli?

Ponavadi smo imeli hkrati največ 60 otrok; letos je število omejeno, imeli jih bomo največ po 40. Nihče nam sicer ni rekel, da v telovadnici, ki ima 500 kv. metrov površine, lahko imamo največ toliko otrok; če pa morajo biti razdeljeni po skupinah, ne moremo pretiravati. Upoštevati moramo tudi dejstvo, da je animatorjev osem. Jaz bom koordinirala, ne bom v stiku s skupinami. Po en

vročino, starše bomo vprašali, ali imajo otroci morda druge simptome, ali so bruhalo itd. Če ima otrok manj kot 37,5 vročine, bo pozdravil mamo, ki nima vstopa v telovadnico; pospremila ga bom v kopalnico, kjer si bo moral roke umiti in razkužiti, in nato do animatorja njegove skupinice. Ko bo animator imel vse otroke svoje skupine, bo lahko začel njen program. Otroci si bodo morali seveda skrbno umivati roke, ko gredo v kopalnico in ko se vrnejo iz nje, pred malico in po njej itd. Zunanja maska naj ne bi bila potrebna; v telovadnici jo bomo rabili, samo če ne bomo mogli spoštovati primerne varnostne razdalje.

Kaj imate na programu?

Na programu imamo v glavnem običajne dejavnosti: skupaj bomo risali, izdelovali ročne izdelke, brali pravljice, se sprehajali itd. Imeli bomo nekaj športa: žogo bomo lahko brali, ne bomo pa se je smeli dotikati z rokami, zato letos žal ne bo odbojke. “Odbojko” bodo lahko kvečjemu igrali posamezniki, vsak s svojo žogo. Imeli bomo npr. jutranjo telovadbo, ne bomo pa smeli delati prevalov, saj ne moremo zagotoviti,

da bi bile blazine tako pogosto sčiscene in razkužene. Veliko dela bomo imeli z razkuževanjem flomastrov, družabnih iger itd. Letos seveda ne bomo imeli bazena in niti izletov. Marsikaj bomo morali šele razumeti, kako in kaj, saj ni vse jasno in do nas prihajajo tudi protislovne vesti. Delali bomo marsikaj, ne bomo mogli pa vsega. Najbolje je, da začnemo in potem sprti vidimo, kako potekajo stvari.

Še zadnji poziv, če bi se morda še kdo želel vpisati ...

Kdor želi, da bi njegov otrok preživel sproščene ure v družbi in zdravem okolju, v juliju in avgustu, lahko najde vse potrebne informacije pri meni (mobi št. +39 335 595 2551). Ker je prostih samo še nekaj mest, pohitite!

Danijel D.

Obvestila

Katoliško tiskovno društvo v Gorici razpisuje prosto delovno mesto čistilke. Pisne prijave s kratkim življenjepisom lahko pošljete do 21. junija 2020 na naslov roke umiti in razkužiti, in nato do animatorja njegove skupinice. Ko bo animator imel vse otroke svoje skupine, bo lahko začel njen program. Otroci si bodo morali seveda skrbno umivati roke, ko gredo v kopalnico in ko se vrnejo iz nje, pred malico in po njej itd. Zunanja maska naj ne bi bila potrebna; v telovadnici jo bomo rabili, samo če ne bomo mogli spoštovati primerne varnostne razdalje.

Sožalje

Ob izgubi drage mame in none Nade izrekajo števerjanska sekcija Slovenske skupnosti, ekipa civilne zaščite, župnijska skupnost in SKPD F. B. Sedej sinovoma Florijanu in Marinu Langu ter družinama in sorodnikom občuteno sožalje.

Dne 3. junija so spet odprli javnosti prostore Kulturcentra Lojze Bratuž v Gorici. Na ogled je bogata dokumentarna razstava ob 60-letnici Zveze slovenske katoliške prosvete. V kratkem bodo stekle še nekatere prireditve.

RADIO SPAZIO vrata proti vzhodu

(od 12. junija 2020 do 18. junija 2020)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 12. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 13. junija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, terskem, rezijanskem in zilijskem narečju.

Nedelja, 14. junija, ponovitev oddaje Okno v Benečijo.

Ponedeljek, 15. junija (v studiu Katja Volpi): Svet v razcvetu.

Torek, 16. junija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

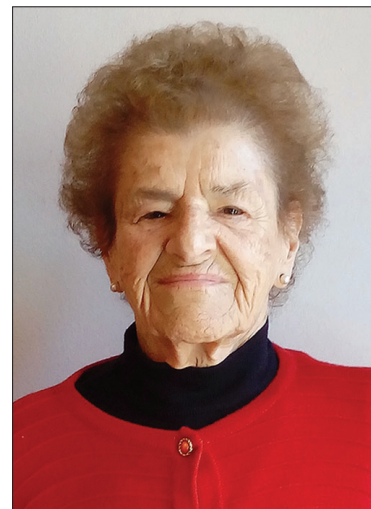
Sreda, 17. junija (v studiu Danilo Čotar): Samotni pastir: Puščavec, ptič samotar. - Izbor melodij.

Četrtek, 18. junija (v studiu Andrej Bavcon): Četrtekov večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

In memoriam

Marija (Mara) Kuzmin por. Leban

Marija (Mara) Kuzmin se je rodila 30. junija 1931 v Sovodnjah Bogomiru in Mariji Tomsč kot prva od šestih otrok v zavedni slovenski družini, vključeni v domačo prosveto. Osnovno šolo je obiskovala v Sovodnjah. Že kot otrok je morala delati na kmetiji pri sorodnikih, pri katerih je preživela otroštvo. Po vojni je bila zaposlena kot tajnica pri Iskri v Kranju, po vrnitvi pa v goriški tovarni Iglea. Konec petdesetih let je spoznala in kasneje poročila Isidora (Dorota) Lebana in se preselila v Gorico na Rafut, čeprav stikov z rojstnimi Sovodnjami ni nikoli pretrgala. Možu je po rojstvu prvega otroka prepustila mesto v tovarni in se posvetila družini in domačemu kmečkemu delu. Dolga leta je nosila zelenjavo na tržnico in bila zelo znana med pridelovalci in trgovci z zelenjavo. Že od vsega začetka je z možem redno obiskovala nedeljsko sv. mašo na Travniku. Ni bila v prvi osebi aktivna pri društvenem delovanju, je pa dogajanja v slovenski in cerkveni skupnosti redno spremljala po otrocih in njihovih družinah ter po Novem glasu. Kot starejša se je rada udeleževala romanj in potovanj. Pridružila se je tudi goriškemu društvu upokojevc. Njena energična in pozitivno navedena narava je prevzela vsa-

kega, ki je prišel z njo v stik. “Če se smeješ, se bo veliko ljudi smejalo s tabo; če se pa samo jočeš, se boš jokal sam”, je vedno pravila. Ko ji je zadnja leta opešalo srce in ni mogla več skrbeti za vrt in za svoje kokoši, je prevzela vlogo šefa in rada širokosrčno delila nasvete in ... navodila.

26. maja ji je v 89. letu starosti srce dokončno odpovedalo v bolnišnici v Trzinu. Tako se je poslovila od otrok Maura in Daria, od snah Nevie in Ketty in ljubljenskih vnukov Simona Petra, Andrejke in Jasne. Zapušča pa še najmlajšega brata, svakinji in pet nečakov. K večnemu počitku so jo položili 6. junija po pogrebu v cerkvi sv. Ignacija na Travniku. Družini in svojem izražamo iskreno sožalje!

Srečanje na skupnem goriškem trgu

MePZ Ciril Silič je spet zapel z dirigentom

V zadnjih mesecih, ko je pandemija dejansko razrezala v družbeno tkivo Goričanov na obeh straneh meje, so željo po preseganju “nove meje”, ki jo je postavila ograja, večkrat izrazili ne le politiki, ampak tudi - in predvsem - “navadni” ljudje. Takih in drugačnih srečanj je bilo več, kar nekaj so jih bolj ali manj spontano “zrežirali” kulturni in prosvetni delavci.

Do prijetnega dogodka je prišlo v nedeljo, 31. maja, ko so se na Trgu Evrope zbrali pevci Mešanega pevskega zbora Ciril Silič iz Vrtojbe, ki letos praznuje 75. obletnico neprekinjenega delovanja. Tudi njegove pevske vaje - in priprave na praznovanje - je, tako kot drugim pevskim zborom, pre-

kinil koronavirus. Ker zborovodja Silvan Zavadlav prihaja iz Štandreža, so se pevci z njim srečali “v živo” na skupnem trgu dveh Goric. Pevci so se zbrali na slovenski strani, zborovodja na italijanski in na

trgu je spet zazvenela njihova pesem. Pridružilo se jim je precej prijateljev zbora, pa tudi mimoidočih z obeh strani ograje na državni meji, za katero vsi upamo, da bo čim prej odstranjena.

Prešernovo gledališče Kranj / Ob jubilejnem Tednu slovenske drame Nagrado za mlado dramatičarko prejme Varja Hrvatin

Kot smo že pisali, v Prešernovem gledališču Kranj gledališke dejavnosti ni zaustavil niti koronavirus, marsikaj namreč živahno žubori na spletu. V sklopu zlatega, 50.

Tedna slovenske drame (TSD), za katerega se še ne ve, kdaj ga bodo lahko izvedli, se dogaja več zanimivosti, med drugim razstava z naslovom *Dogodek je tu, dogodek imate v mestu*, ki je na ogled na Gradu Khislstein. Pregledna razstava petdesetih let festivala TSD je nastajala v so-

delovanju PG Kranj z Gorenjskim muzejem, Slovenskim gledališkim inštitutom in Radiem Slovenija – Programom Ars.

Ob odprtju razstave so pri PG Kranj odločili tudi razglasiti prejemnico letošnje nagrade za mladega dramatika/dramatičarko, ki bi sicer morala biti – tokrat že osmič – z vsemi preostalimi nagradami podeljena na slovesnem večeru ob koncu 50. *Tedna slovenske drame*, ki bi moral biti 6. aprila 2020. A koronavirus je vse to preprečil! Strokovna komisija, ki so jo sestavljali literarni in gledališki kritik Matej Bogataj (predsed-

nik), prevajalec in lektor Srečko Fišer in gledališka ter plesna kritičarka Amelia Kraigher, je med šestnajstimi prispelemi besedili soglasno odločila, da nagrado podeli

perspektivni dramatičarki Varji Hrvatin za besedilo *Vse se je začelo z golažem* iz zajčkov. Upriporitev te njene stvaritve bi morala biti na sporedu med drugimi deli spremljevalnega programa 50. *Tedna slovenske drame*. Načrt je seveda preprečila epidemija covida-19. Komisija je v obrazložitvi nagrade zapisala:

“V času, ko je vse tako zelo performativno, da se komaj še kdo ve, kako je v resnici že pro forma, se najde mlada avtorica, ki na prvo stran svojega besedila zapiše: *‘Danes igrata: dramski pisec in bralec’*, in naprej: *‘Igrišče: domači teren, strani*

dramskega besedila’. Niti dogajalni čas se ne meri v urah in minutah: *‘Trajanje: okoli 30 strani, odvisno od podaljškov’*. Pa smo tam: beseda kot osnova, protagonistka, mera. No,

ljubitelji staroveške literarne dramatike se le ne radujmo prezgodaj: zadeva gre malo, kako bi rekli, vovinek; a če že ni poti nazaj, je razveseljivo, da se sluti vsaj steza naprej. Igra, po kateri dramski pisec, tj. avtorica, vodi bralca, ni igra v pomenu odrskega poosebljanja; je razumska, kombinatorna igra, nemalo podobna tisti, ki je ugajala piscem v času, ko je bil po-

stmodernizem tako mlad, da je prehiteval črke svojega imena, in temu primerno vitalen; ugajala je kakemu Cortazarju, Perecu, Calvinu. A časi so drugi, malce je le drugače: bralec naj bi bil sotorilec pri pripovedi, ki je deklarativno avtobiografska, izkustvena, prvoosebna, jaz-drama, tako rekoč po definiciji material za prej omenjeno formo, medtem ko za dramsko besedilo ni najboljše izhodišče. Sotorilec, pajdaš pri pripovedovanju zgodbe, ki se je že zgodila, in sicer dramske-mu piscu osebno? Cepič racionalne distance podeli opisu izkustva, ki ni nikoli več kot pol

Nekdanja odgovorna urednica Slovenske tiskovne agencije V večnost je odšla Vera Celcer

Po težki bolezni je v ponedeljek, 1. junija, umrla nekdanja odgovorna urednica in namestnica direktorja Slovenske tiskovne agencije (STA) Vera Celcer. Velik del poklicne poti je prehodila prav na nacionalni tiskovni agenciji, kjer se je zaposlila takoj po njeni ustanovitvi v času osamosvajanja Slovenije.

Sprva je delala kot novinarka, prevajalka in dežurna urednica, leta 1995 pa je postala pomočnica direktorja. Odgovorna urednica STA je bila v letih od 1999 do 2001, kot vršilka dolžnosti pa še od oktobra 2005 do februarja 2006. Nato se je vrnila v upravni del agencije, kjer je bila namestnica direktorja, pristojna za marketing.

V času, ko je Vera Celcer vodila uredništvo STA, je agencija dokončno spremenila organizacijo dela z enotnega deska na samostojna uredništva. STA je v tem obdobju med drugim

uspešno pokrila obisk ameriškega predsednika Billa Clintona in drugi obisk papeža Janeza Pavla II. v Sloveniji. Vera Celcer se je rodila leta 1949 v Ljubljani. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani je diplomirala iz italijanščine in francoščine. Pred prihodom na STA

je bila zaposlena na ministrstvu za informiranje.

Gornje skope vrstice o plemeniti Veri Celcer je objavila STA, sam bi pa dodal še to, da je Vera odlikovalo več dobrih lastnosti,

od tega, da je bila marljiva, tiha, zelo delovna, do tega, da je imela posluš za vse nas, Slovence, ki živimo v zamejstvu in po svetu. Prav tako je imela posluš za vse tiste, ki smo kristjani, nevsiljivo, a odločno je tudi sama dosegla, da je STA postala taka agencija, ki ni izključevala nikogar. Do našega prostora je imela poseben odnos; ko se je upokojila, je večkrat vodila izlete upokoje-

nih slovenskih novinarjev najprej v naše kraje: na Goriško, Tržaško, v Oglej, v Benečijo in šele nato v tujino.

Naj ji bo slovenska zemlja lahka, Večni naj ji poplača za vse dobro, ki ga je naredila, in naj ji sveti večna Luč!

JUP

koraka od solipsizma (in izmučenega opazovalca), iskro besednega življenja, ki je – glej – zanimivo. Poudarek se od ljudističnega elementa premakne v psihološko analitičnega; jaz se razsredišči, postane dialektičen, v sebi izkaže željo biti drug, kakor bi govoril: *‘Hočem biti, kot me hočeš ti’*. Ampak

seveda za to, da je zanimivo, ni dovolj (nikoli ni) prava ideja ali koncept: najmanj tako pomembna je večšina ubesedenja, ritmika, kontrapunkt segmentov, pulziranje besede, stavka, pasusa, premolka. Dosežek, ki ga ponuja besedilo, je izstopajoč. Resda ima prav tu, v formulaciji – tudi čisto teh-

nično jezikovni – ta pisava še rezerve; zato pa je mlada.

Nagrajenki iskreno čestitamo! Monolog nagrajene avtorice Varje Hrvatin z naslovom *Kako se že reče tej črtici, ki ti utripa v wordu?* Si lahko vsakdo ogleda na spletu v ponudbi Monologi s kavča.

IK

DROBCI DOMAČE ZGODOVINE (115)

Dimitri Tabaj

Primorski spomini na brate Plečnik (3)

Otroci so škofu Antonu Vovku, ki je posvetil obnovljeno cerkev, deklamirali naslednje, povsem pomenljive besede: “Treba b’lo je mnogo truda, / dela, žuljev naših rok. / Kaj med tem smo vse prestali, / to ve sam dobri Bog. / Vse pretkano je s trpljenjem, / v vsakem kamnu srčna kri; / v tramih, strehi znoj in žulji, / delo dolgih, težkih dni”. Kot rečeno, so se že pred gradnjo pojavile velike težave, saj je poveljna oblast na vse kriplje skušala preprečiti obnovo cerkve, ki so jo nacisti požgali. Najprej so le zamujali z izdajo gradbenega dovoljenja, kar je na koncu bilo rešeno s posredovanjem samega Plečnika, a prave težave so se pojavile z zbiranjem materiala in s prostovoljnimi delom, ki ga je oblast na razne načine skušala omejiti ali prepovedati, čeprav so ljudje sproti dokazovali, da so to pridobili z lastnim trudom, in se niso vdali. Celotno žganje apna so jim očitali kot nekaj spornega, a domačini so oblastem odvrnili: “S svojim apnom lahko naredimo, kar hočemo” (vir: Andrej Praznik, družina. si). Po obnovi so oblasti celo zahtevale davek na prostovoljne prispevke in župnika obsodile na zaporno kazen (ki so jo potem preklicali) in ga oglobile (globo je plačal z dediščino pokojne tete, vir: Karla Kofol). Arhitekt prof. Jože Plečnik je po prvi svetovni vojni zelo obžaloval, da je naša domovina izgubila tako velik del svojega ozemlja na zahodu. Zanj so bili Kras, Goriška in Trst najlepši del Slovenije (vir: arh. Vinko Lenarčič). Teološki referent prof. Jožeta Plečnika pri načrtovanju in gradnji sakralnih prostorov je bil njegov starejši brat Andrej Plečnik, duhovnik, kasneje pa tudi nečak Karel Matkovič, prav tako duhovnik. Mlajšemu bratu, ki je zgradil več cerkva in se ukvarjal tudi z liturgičnimi predmeti, je Andrej bil mentor in vzornik. Nekoč je Jože celo izjavil: “Če sem kaj in kar sem, je njegova zasluga” (vir: Ksenija Hočevnar, družina. si). Mag. Anton Berčan v članku za revijo Družina navaja pismo, ki ga je arhitekt pisal bratu duhovniku, in priča o gledanju človeka, ki je res izhajal iz liberalne družine, hkrati je pa bil tudi globoko veren: “Kadar pa Boga v rokah držiš, prosim Te – reci Mu, da sem grešnik – reci Mu, da ga ljubim – reci Mu, da

ne maram denarja – reci Mu, da ne lažem – no On to ve – da naj moji želji življenje da: fantazijo – moč in ponižnost naj vsadi v me, da bodo moja dela v čast Njegovo. Kakršna dela mi hoče dati – boljša naj vedno bodo v čast Njegovo /.../” Znan je Plečnikov socialni čut, saj je bratu Andreju pisal tudi: “Jaz sem celi socialni demokrat – nisem v nobeni zvezi, ne berem socialnih listov – vendar vem, da čutim kakor soci ...”. Brata sta bila zelo navezana drug na drugega in sta skupaj tudi precej potovala. Andrejeva janzenistična miselnost je bila nedvomno eden glavnih razlogov, zaradi katerega so bili njegovi odnosi z dijaki, z ljubljansko duhovščino in celo z ljubljanskim škofom Jegličem zelo napeti. Damjan Prelovšek v članku Plečnikov prizidek k bratovi hiši v Trnovem (Acta Historiae artis slovenica 23/1 - 2018) nam pove, da je bil Andrej Plečnik kazensko premeščen v Idrjo in Kočevje. Tudi preučevalec Plečnikovega opusa Andrej Hrausky je ugotovil, da je slavni arhitekt zameril škofu degradacijo brata, ki je bila po njegovem mnenju krivična. Obojestranska zamera je šla tako daleč, da je škof celo ustavil gradnjo Plečnikovih cerkve sv. Frančiška v Šiški, ker naj bi bila preveč poganska.

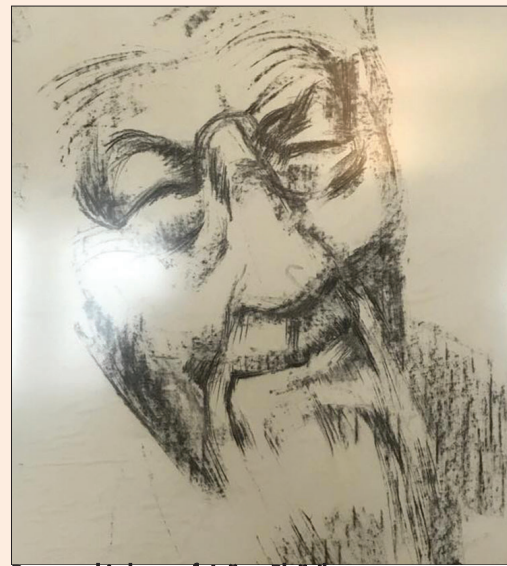
Z dovoljenjem administratorja dr. Mihaela Torosa je cerkev 19. oktobra 1958 posvetil pranečak pesnika Franceta Prešerna, ljubljanski mučeniški škof, Božji služabnik in veliki Slovenec Anton Vovk (1900-1963), “najslavnejši škof v zgodovini ljubljanske škofije” po besedah arh. Plečnika, znan tudi po tem, da so ga leta 1952 z ideologijo zaslepljeni rojaki polili z bencinom in zažgali (vir slike: nadškofija-ljubljana. si).

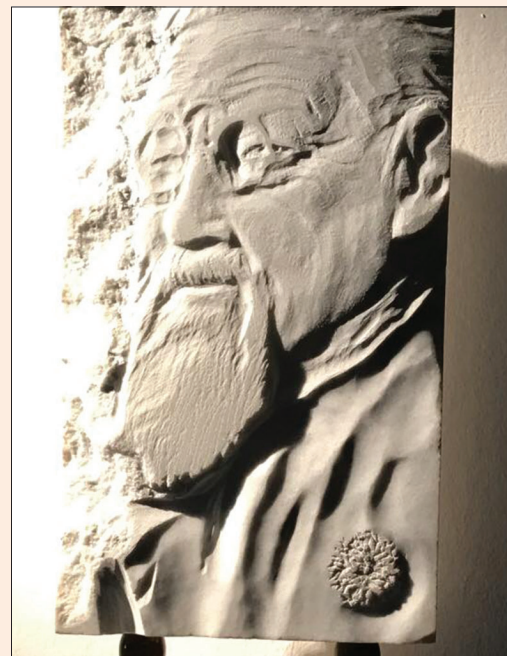
Družina Plečnik leta 1889. Z leve proti desni stojijo bratje Jože, Andrej in Janez ter sestra Marija, sedita pa mati Helena in oče Andrej.

Arhitektu prof. Jožetu Plečniku, ki je zgradil več cerkva in se ukvarjal tudi z liturgičnimi predmeti, je bil starejši brat Andrej mentor in vzornik. Na sliki: t. i. “Andrejev kelih”, ki ga je Jože Plečnik leta 1913 oblikoval in izdelal za brata duhovnika.

Portret arhitekta prof. Jožeta Plečnika

Kip prof. Jožeta Plečnika v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

V sodelovanju s SLORI-jem je pri založbi Aracne editrice izšla nova publikacija

Znanstvena monografija o slovenskem jeziku v Italiji

V letošnjem februarju je pri rimski založbi Aracne izšla znanstvena monografija z naslovom *Da sistema a simbolo. La lingua slovena in Italia tra linguistica, sociologia e psicologia (Od sistema do simbola. Slovenski jezik v Italiji med jezikoslovjem, sociologijo in psihologijo)*. Delo ponuja širok pregled vsebin, ki so predmet jezikoslovnih, sociolingvističnih in psiholingvističnih raziskav manjšinskega jezika. Avtorice Matejka Grgič, Marianna Kosić, Susanna Pertot izhajajo iz raziskav o slovenskem jeziku v Italiji, pri čemer obravnavajo predvsem teme, ki so skupne mnogim čezmejnim manjšinskim jezikom.

Vse tri avtorice izhajajo iz slovenske skupnosti v Italiji oz. so z njo povezane. Matejka Grgič je zaposlena na Slovenskem raziskovalnem

inštitutu (SLORI) v Trstu, Znanstvenoraziskovalnem središču (ZRS) v Kopru in na Oddelku za prevajalstvo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. V knjigi obravnava pojave jezikovnega stikanja med manjšinskim in večinskim jezikom, pa tudi nekatere prakse (samo) izključevanja govorcev, ki lahko privede-

jo do pešanja manjšinskega jezika. Marianna Kosić je psihologinja, doktorica znanosti na področju čezmejnih politik, trenerka učenja človekovih in manjšinskih pravic. Sodeluje z mednarodnimi raziskovalnimi skupinami in redno objavlja v znanstvenih revijah. V svojem poglavju razmišlja o pomenu identitete v dobi globalizacije, pri tem pa upošteva dejavnike, ki najbolj vplivajo na identitetne opcije in izbire različnih generacij. Susanna Pertot je psihologinja in psihoterapevtka, docentka za področje psiholingvistične na Univerzi na Primorskem v Kopru. Je avtorica številnih znanstvenih in poljudnih publikacij. V knjigi sta objavljeni dve njeni poglavji; v prvem obravnava usvajanje več jezikov v otroštvu in prednosti, ki iz tega izhajajo, v drugem pa psiho dvojezične-

ga govorca, ki z rabo različnih jezikov razčlenjuje svoja čustva in izkustva, jih razume, sporoča in prepozna pri sogovornih. Predgovor je napisala Fabiana Fusco, redna profesorica za področje jezikoslovja na Univerzi v Vidmu. Monografija je izšla pri založbi Aracne Editrice v sodelovanju s Slovenskim raziskovalnim inštitutom. Izid je sofinanciral Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Nakup knjige je mogoče na spletni strani založbe: <http://www.aracneeditrice.it/aracneweb/index.php/publicazione.html?item=9788825530247> Podrobnejši opis knjige lahko dobite na spletni strani: <http://www.slori.org/categoria-pubblicazione/knjige/> Za dodatna pojasnila: info@slori.org.

In memoriam

Tomaž Bizajl

Dne 14. maja 2020 se je v Kopru za zmeraj poslovil od nas Tomaž Bizajl, profesor na koprskem oddelku Višje šole za predmet sociologija (Pedagoške akademije v Ljubljani), politik, urednik in publicist. Rodil se je na Bregu pri Žirovnici 21. 12. 1934 v primorski delavski družini, ki se je zaradi težkih življenjskih razmer izselila iz vasi Grant v Baški grapi na Gorenjsko, v takratno kraljevino Jugoslavijo. Med vojno pa se je družina, ob ponemčevanju Gorenjske, vrnila v Baško grapo. V

njej je Tomaž kot otrok doživel najprej vso tragiko vojnega spopada in potem velik zanos, ki ga je prinesel 1. maj 1945, ko je po vasi zadonela beseda "svoboda". V Tolminu je leta 1954

FOTO Andraž Gombač

končal učiteljske in tam spoznal bodočo soprogo Štefko, ki mu je potem postala neločljiva družica v življenju in mu rodila hčerko Milojko in sina Tomaža. Že v otroštvu in rani mladosti je posrkal vase ideale o svobodi in socialni pravičnosti in se zgodaj z zanosom udeleževal akcij delovnih brigad, s posebnim poudarkom na izgradnji Nove Gorice, za katero je izgorevala vsa Primorska. Vera v boljši novi svet ga je že kot mladostnika pripeljala v prve spore najprej z ožjim okoljem, v šoli in dijaškem domu, in tudi že s širšim, ko je npr. oporečniški nastop Milovana Džilasja začel buditi v njem prve dvome o idealizirani podobi, ki si jo je ustvaril o novi družbi. Svojo delovno kariero je Bizajl začel kot vzgojitelj v dijaškem domu v Cerknem, nadaljeval s poučevanjem na dvoodelčni osnovni šoli v Godoviču, septembra 1959 prevzel mesto referenta za šolstvo in kulturo na občini Idrija in leta 1963 končal prvo stopnjo oddelka za sociologijo Filozofske fakultete v Ljubljani. Vmes je odslužil vojsko v šoli za rezervne oficirje v Sarajevu, ki ga je s svojo, mestoma tudi brezdušno disciplino odbijala. S prevzemom mesta sekretarja ZKS v Idriji in zatem v Kopru, ko je hkrati končal drugo stopnjo študija sociologije, je za daljše obdobje prešel v politiko in to sredi velikega plesa, ki ga je v 60. letih sprožil spopad med zagovorniki dialoško sproščene in strpne samoupravne družbe, večje avtonomije republik, uvažanja tržnih zakonitosti in različnih oblik lastnine, ki jih je posebej Kavčič, ter zagovorniki centralizma in z močno ZK disciplinirane ter prek represivnih organov tudi ustrahovane družbe, ki jih je predstavljal Aleksander Ranković, tedaj za Titom drugi najmočnejši človek v jugoslovanski državi. Bizajl se je pridružil Kavčičevemu gibanju ter leta 1972 sprejel ponujeno mesto člana Izvršnega sveta, odgovornega za prosveto in kulturo, najprej v Kavčičevi vladi in po padcu Kavčiča še v Mariničevi. Vendar je po tem spopadu postajalo politično delo duhamorno in utrujajoče, zato je Bizajl izstopil iz Mariničeve vlade, se rešil stresnega stanja, a si hkrati s tem in svojo podporo Kavčiču nakopal zamere poli-

tičnih vrhov. Po izstopu iz Izvršnega sveta je leta 1974 prevzel mesto direktorja Primorskih novic ter v svojem poldrugem mandatu pripeljal časopis od enkratredenskega na trikratredensko izhajanje in se po tistem že začel spogledovati z dnevnikom. V času političnega delovanja v Kopru je sodeloval tudi pri ustanovitvi revije Obala, ki je kasneje z združitvijo z goriško revijo Srečanja in Idrijskimi razgledi prerasla v Primorska srečanja. To obdobje je Bizajl doživel kot enega boljših v svoji karieri, a so ga napor v zvezi s krpanjem finančnih sredstev za potrebe časopisa začeli utrujati; leta 1980 se je zaposlil kot pedagoški svetovalec za družboslovje na koprski enoti Zavoda za šolstvo. To je bilo v letu Titove

smrti, ko so počasi začeli bruhati na dan nakopičeni gospodarski in politični problemi (30-odstotna inflacija, vrtoglavo naraščanje cen, padec standarda, rast zunanjih dolgov, nedorečeni medetnični odnosi, napetosti med republikami, pojav velikosrbstva idr.), kar je vse kasneje eskaliralo v razpad družbenoekonomskega sistema in same jugoslovanske države. Bizajl se je leta 1991 upokojil in ta krvavi ples opazoval iz svoje mirne oaze na Kortini pri Kopru, kjer si je zase in svojo družino ustvaril košček raja, odmaknjenega od hrupa in norosti sveta. Poskusil se je na lokalni ravni ponovno nepoklicno vključiti v politiko, bil izvoljen v svet MO Koper na listi LDS, bil krajše obdobje tudi nepoklicni župan, a je tudi v novem okolju LDS, pijanem od zmagovalstva, naletel na toliko nerazumevanja, primitivnosti in prerivanja ob koritu, da se mu je sodelovanje uprlo in je ponovno stopil z voza. Ostala sta mu samo še osebno življenje in civilna družba, kjer je več let sodeloval najprej v Kulturnem klubu Istra Koper in v Mnenjskem gibanju za Slovensko Istro ter kasneje v Kulturnem klubu Koper.

Vso to pot, od mladosti do izstopa iz politike, je opisal v svoji knjigi Čas velikih pričakovanj – Moja pot, (Samozaložba, Koper 2009). Pisec spremne besede v knjigi in Bizajlov tovariš Franci Šali je dejal, da se je ta generacija pognala v vrtnice življenja v veri, "da je naša zmaga tu, da je naša in večna". A je potem v zrelih letih previharila burne ter protislovij polne čase zadnjega pol stoletja in pred svojimi osuplimi očmi nemočna in prizadeta opazovala, kako se mnoge njene sanje sesuvaljo. Sam avtor pa je v uvodu knjige na jesen življenja razmišljal, kako je vsak človek, s svojimi dosežki in porazi vred, nekaj enkratnega, neponovljivega in so zato njegova hotenja, cilji in dejanja, ne glede na njegovo politično, ideološko ali versko prepričanje, svojvrsten prispevek k duhovni zakladnici družbe, pa da sleherni generacija nosi v sebi svoje značilnosti, posebnosti, radosti, travme ter svoje zmage in poraze. Menil je, da je tako bilo, odkar svet stoji, in tako bo, očitno, tudi ostalo.

Milan Gregorič

Slovensko narodno gledališče spet odpira svoja vrata

Dne 18. junija nova premiera

Slovensko narodno gledališče (SNG) Nova Gorica je svoje duri zaprlo 12. marca, ko so ukrepi slovenske vlade v boju za zajezitev širjenja epidemije koronavirusa covid-19 zaustavili vse javno življenje v Sloveniji. Takrat se je dejavnost novogoriškega gledališča preselila na splet. Po 31. maju, ko je slovenska vlada preklicala epidemijo, je SNG Nova Gorica po 80 dneh spet odprlo svoja vrata v tej, po sili razmer, okrnjeni sezoni. Vodstvo gledališča si prizadeva, da bi do konca sezone uresničili čim več načrtovanih predstav.

Po tem dolgem obdobju zatišja, ko se je vse dogajalo le na spletu, je vodstvo novogoriškega gledališča imelo prvo tiskovno konferenco 3. junija. Na njej je direktorica Maja Jerman Bratec med drugim napovedala, da bo v gledališču v ponedeljek, 8. junija, prva na sporedu, in sicer na malem odru, plesna predstava z naslovom Ponedeljek ob osmih. Do konca letošnje sezone, ki jo je tako nepričakovano prekinila epidemija, bodo uprizorili še delo Jakiš in Pupče izraelskega avtorja Hanoha Levija. Premierno bo zaživela 18. junija, in to bo njena prva slovenska uprizoritev. Kot je pojasnila na novinarski konferenci Maja Jerman Bratec, je bila premiera načrtovana 9. aprila, a preprečila jo je razglasitev epidemije.

Vaje za to predstavo potekajo že dva tedna pod vodstvom izraelskega režiserja Yonatana Esterki-

na. O delu so povedali, da je mračna komedija. Ob njej igralci vadijo tudi za druge uprizoritve, ki pa jih ne bodo mogli premierno odigrati v tem spomladanskem času. Premiero bodo zato doživele šele v jeseni. Direktorica gledališča je povedala tudi, da so abonentom dolžni 25 predstav, tako za odrasle kot za otroke. Zdi se, da bodo večino teh lahko odigrali do konca sezone, ki jo bodo podaljšali do sredine julija. Vse predstave, ki jih ne bodo mogli ponuditi v tem času, bodo na sporedu konec avgusta in v začetku septembra. Nekaj svojih predstav bodo gledalcem ponudili v pogled kar na prostem. Letošnja ne navadna sezona se bo končala 17. julija, ko bodo gledališče zaprli za letni dopust. Ta bo letos krajši, saj bodo spet začeli delati 17. avgusta. Kot so obrazložili na tiskovni konferenci, v gledališču so bili dejavni tudi v času epidemije, ker niso hoteli, da bi se prekinila vez z gledalci. Igralci so najmlajšim pripravili niz pravljic, ki so jih posneli in predvajali po spletu. Po spletu in družbenih omrežjih so se nadaljevale tudi vaje za dve koprodukcijijski predstavi, ki bosta na sporedu jeseni.

V SNG Nova Gorica upajo, da jim bo finančno priskočila na pomoč država, ker so ostali skoraj tri mesece brez kakršnihkoli prihodkov. Menijo, da bi bilo to za to pomembno kulturno ustanovo na Primorskem lahko tudi usodno.

IK

Razstava fotografij Marka Vogriča STOLETNE PRIČE

V sredo, 10. junija, so v Fotogaleriji STOLP v Mariboru odprli razstavo fotografij Goričana Marka Vogriča. Po poklicu je elektronski inženir, v svet fotografije ga je vpeljal oče Zdenko. V 80. letih se je včlanil v Fotoklub Skupina 75, s katerim še aktivno sodeluje. Pretežno ustvarja v črnobeli analogni tehniki s camera obscura (pinhole camera), s katero najpogosteje snema iz zanj značilne "mišje perspektive". Tako je zapisal o razstavi Stole priče fotografski izvedenec Rober Jakomin: "V vsakdanjem življenju se srečujemo s fotografijami in smo močno odvisni od njih, saj nam posredujejo številne informacije in čustva. Brez njih v sodobni družbi sploh ne bi mogli govoriti o komunikaciji.

Danes smo tako preplavljeni z vojnimi in krutimi fotografijami, z

vsakodnevnim nasiljem in trpljenjem, s tem pa izgubljam sposobnost odzivanja. Dela Marka Vogriča sicer ne spadajo v kontekst vojne ali dokumentarne fotografije, čeprav so tesno povezana z dogajanjem prve svetovne vojne. So torej sad procesa, ki zaobjema avtorjevo ustvarjanje, raziskovanje in intelektualno poglobitev. Fotografije širijo armo krajev in spominov, dišijo kot dež. Delujejo kot stare podobe s črno-belimi sencami, ki predstavljajo prostor in dogajanja včeraj, danes in jutri. Vogrič, umetnik, ki išče in ustvari podobe ter nam razlaga stvarnost skozi prizmo osebne resničnosti. Vogričeve fotografije so proizvod umetnika, so predmet, ki ga je naredil človek s pomočjo posebnega aparata oz. s posebnim postopkom ustvarjanja in omogočajo vzpostavitev čustvene povezave med fotografom, fotografijami in obiskovalcem".

Razstava bo na ogled do 11. julija 2020.

Predstavitvi romana Marija Čuka

V celotnem slovenskem jezikovnem prostoru še naprej raste zanimanje in povpraševanje po prvem romanu o požiža Narodnega doma v Trstu Črnem obroču. Številnim člankom in intervjujem se pridružujejo tudi predstavitve v živo. Med temi izpostavljamo dve v neposredni časovni bližini. V ponedeljek, 15. junija, ob 18. uri, bo v amfiteatru Kosovelovega doma (v primeru slabega vremena pa v veliki dvorani) sežanska predstavitev Čukovega romana. Prirejajo jo številne organizacije in sežanska občina, na njej pa bodo sodelovali avtor Marij Čuk, časnikar Martin Breclj, urednica založbe Mladika Nadia Roncelli in gojenci sežanske glasbene šole.

V sredo, 17. junija, ob 20. uri, pa bodo roman Marija Čuka predstavili v Ljubljani, in sicer v prestižni Štithovi dvorani Cankarjevega doma. Gre za velik dogodek in enega redkih (zaradi covid-19) v programu tega vseslovenskega kulturnega in kongresnega središča. O romanu Črni obroč bodo spregovorili prvi predsednik vlade samostojne Slovenije Lojze Peterle, član mešane italijansko-slovenske kulturno-zgodovinske komisije Boris M. Gombač in avtor, moderirala bo Nadia Roncelli.

Sodelavki Vladki Tucovič Sturman
ob izgubi dragega očeta

MILANA

izrekamo iskreno in občuteno sožalje

vsi pri

NOVEM GLASU

Veleposlanik Tomaž Kunstelj v Trstu O meji, Narodnem domu in odnosih med Italijo in Slovenijo

Veleposlanik Republike Slovenije v Rimu Tomaž Kunstelj je bil v četrtek, 4. junija, na obisku v Trstu. Sestal se je s prefektom Valeriom Valentijem, predsednikom FJK Massimiliano Fedrigo in z županom

mi političnimi predstavniki in pojasnil, da si bodisi Slovenija kot Italija želita čim prej odpreti mejo, pozorno pa je treba monitorirati število okužb, saj je virus še prisoten med nami. To je delo pristojnih ustanov, ki kontrolirajo

dal, da se bo v naslednjih dneh zvrstilo več srečanj na diplomatski sceni med Slovenijo in Italijo, zato bomo kmalu dočakali pozitiven razplet glede prostega prehoda državne meje med državama.

ne le zaradi pomena, ki ga ima le-ta pri gospodarskih in turističnih dejavnostih, ampak tudi za ponovni zagon življenja in sobivanja dveh skupnosti na tem območju. Slovenski veleposlanik je dejal, da so tudi glede Narodnega doma vsi italijanski sodelavci istega mnenja in da je vrnitev tega slovenskega hrama ob pomembni okrogli obletnici konec dolge zgodovinske zgodbe in začetek še bolj plodnega sodelovanja in sobivanja med dvema skupnostima.

Za izjavo smo prosili tudi generalnega konzula RS Vojka Volka, ki je ves čas spremljal veleposlanika. Povedal nam je, da sta z veleposlanikom zelo zadovoljna, saj sta ugotovila, da je koronavirus, kot vsako zlo, prinesel tudi nekaj dobrega, in to je zavedanje, da meje med Italijo in Slovenijo res ni več. Življenje zaprte meje ne more več prenesti in tega se dobro zavedata obe državi. 13. julij in vrnitev Narodnega doma bosta zato samo potrditev dejstva, da si državi želita in prizadevata za skupno ter boljše naslednje stoletje.

MC

Foto MC

Robertom Dipiazzo. Prevladala je tematika o meji, govor pa je bil tudi o slovenski narodni skupnosti v Italiji in vrnitvi Narodnega doma v Trstu. Veleposlanik Tomaž Kunstelj je pozitivno ocenil vse tri sestanke z italijanski-

rajo podatke okužb in so v stalnem stiku z državnima oblastema. Veleposlanik je povedal, da obstaja več možnosti o tem, kako bi se meje ponovno odprle in kako bi potekalo premikanje med FJK in Slovenijo, ter do-

V četrtek je za javnost objavil tiskovno sporočilo srečanja tudi guverner Massimiliano Fedriga. Tudi deželni predsednik ocenjuje, da je bil obisk veleposlanika zelo pozitiven. Guverner si prizadeva za takojšnje odprtje meje

DEVIN-NABREŽINA Občinski svetnik SSk Igor Gabrovec o izobešanju slovenske zastave Županja naj spoštuje določila občinskega statuta!

“Ne gre za jalove polemike in tudi ne za brezpredmetno rovarjenje”, piše Igor Gabrovec, občinski svetnik SSk, izvoljen na listi Skupaj-Insieme, v odgovor na odziv županje Daniele Palotta v zvezi z odsotnostjo

je znak sprejemanja, vključevanja, priznavanja in sožitja. V našem primeru gre tudi za dolžnost spoštovanja občinskega statuta, ki sloni na zaščitni zakonodaji, na mednarodnih dogovorih in na sami ustavi. Mimogrede se županja tudi povsem

slovenske zastave na pročelju nabrežinskega županstva ob praznovanju 2. junija. Slovenska zastava, piše Gabrovec, je tista, ki jo že četrto stoletja sicer le občasno izobešamo na pročelje občinske hiše in visi ob vhodu vseh vrtcev in šol s slovenskim učnim jezikom. Gre za zastavo, v kateri se do novih izbir ta trenutek prepozna avtohtona in zaščitena manjšinska skupnost dežele FJK. Isto velja za italijansko trobojnico, ki je za italijansko manjšino v Sloveniji in na Hrvaškem priznan simbol prav tako avtohtone narodne skupnosti. “Ko bi bili tamkajšnji Italijani prikrašani za to pravico, bi se jaz prvi zgražal in uprl. Dodajanje simbolov bližnjega

napačno sklicuje na pravila, ki urejajo izobešanje zastav tujih držav. Slovenska zastava v tem primeru ni zastava neke tuje nacije, temveč je razpoznaven in priznan prapor skupnosti, ki sooblikuje občinsko stvarnost. Županja bi rad spomnil, da predstavlja vse občane. Tudi mene. Zato sem ji tudi tokrat prijazno in prijateljsko priporočil, da na dan praznovanja rojstva Republike Italije brez oklevanja izobesi ob italijanski in evropski tudi slovensko zastavo. Mislim, da ni šlo za jalovo polemiko. Moj molk pa bi bil neopravičljiv. Z molkom bi se tudi izneveril vlogi in mandatu občinskega svetnika”, zatrjuje Gabrovec v svojem sporočilu.

SSG TRST Z mislijo na skorajšnje snidenje

“Obračun” prisotnosti našega gledališča na spletu v času koronavirusa

Po zrahljanju strogih ukrepov, ki jih je italijanska, Contejeva vlada uvedla za preprečevanje širitve epidemije koronavirusa, zaradi katerega je zbolelo veliko število ljudi, predvsem v nekaterih deželah severne in srednje Italije, kjer je bilo tudi, žal, veliko število smrtnih žrtev, zlasti med starejšimi, življenje postopoma prehaja v vsakdanost. Marsikdo sicer zatrjuje, da ta ne bo več taka, kakršna je bila pred izbruhom te strašljive, nalezljive bolezni. A upanje umre zadnje! Spes ultima dea, so pravili modri Latinci. Zato si tudi sami želimo, da bi se čim prej vse umirilo in da bi nam ta bridka preizkušnja prinesla kanček več modrosti in človečnosti. Pri tem seveda upamo, da bodo polagoma zaživele tudi kulturne prireditve, ki so pred tem neverjetnim časom, ki nas je vse presenetil in našel popolnoma nepripravljene, živahno žuborele v naši narodni skupnosti. Med te spadajo tudi gledališke predstave, po katerih se še posebno toži častilcem modrice Talije. Kot večina gledališč se je tudi Slovensko stalno gledališče Trst v času razsajanja epidemije preselilo na spletna družbena omrežja in po njih predvajalo zlasti ob koncu tedna, v sodelovanju z nekaterimi italijanskimi gledališči, raznolike predstave. Gledalci so tako lahko kar doma podoživljali marsikatero že videno predstavo ali si ogledali tiste, ki jih v gledališču niso videli. To je bila zelo hvalevredna zamisel našega SSG. In v tem izrednem času je, kot ugotavljajo v SSG, imele izreden pomen arhivsko gradivo, ki je postalo še bolj dragoceno kot sicer. Prav na tej osnovi je naše gledališče lahko uresničilo nekaj samostojnih zamisli in dve novi

sodelovanji. Platforma severnozahodnih gledališč Sezona na kavču je združila štiri sorodne ustanove na italijanskem ozemlju: ob SSG Stalno gledališče iz Veneta, Stalno gledališče iz Bocna in Stalno gledališče Furlanije Julijske krajine. V aprilu so se začeli konci tedna pred računalniškimi zasloni v družbi navedenih gledališč. Vsako izmed njih je ponudilo eno izmed svojih predstav. Predzadnji konec

avtorjem in likom v Benetkah. Predstava je nastala na daljavo: režiser je bil v Benetkah, igralka v Trevisu, scenograf v Vidmu, glasbenik v Bruslju. Izvedba je virtualna in hkrati realna, “pravi dialog med tradicionalnim gledališčem in digitalnimi sredstvi”. V nedeljo, 31. maja, je SSG postreglo s srhljivko Pes, noč in nož Mariusa von Mayenburga. Delo v prevodu Štefana Vevarja je doživelo

igra Manuela Mandracchia. Slovensko stalno gledališče se je pojavilo na spletu desettokrat, dvakrat izven nedeljskih objav, ob posebnih priložnostih (s predstavo Juda na veliki petek in s komedijo Kako postati Slovenci 1. maja). Predstave platforme so bile opremljene z italijanskimi podnapisi. Gledanost je nihala glede na rahljanje vladnih ukrepov o večji ali manjši možnosti premikanja.

Največ ogledov so zabeležili v obdobju popolnega zaprtja do 18. maja. Digitalno predvajanje predstav se je končalo prvi konec tedna v juniju. Sodelujoča gledališča iz Veneta, Bocna in Trsta so še zadnjič namenila svojim gledalcem spletne predstave z upanjem, da se bodo kmalu vsi spet preselili v dvorane in se bo dramska umetnost spet pretakala v živo. Vsako od sodelujočih gledališč je ponovilo najbolj gledano oz. najboljše predstavo te domiselne ponudbe v virtualnem svetu. Tako je bila v petek, 5. junija, na sporedu predstava Tempo di Chet, glasbeno-gledališka produkcija gledališča iz Bocna, v kateri se prepletata dramaturgija režiserja Lea Muscata in glasba trobentača Paola Fresuja. V središču zgodbe je glasbenik Chet Baker v uspešnici, ki je tri sezone gostovala po Italiji. Ob tej predstavi je bocensko gledališče imelo v ponedeljek, 8. ju-

Mala šola za klovne (SSG/ foto Luca Quaià)

tedna na zaslonih je bil ob koncu maja. Gledalcem je ponudil predstavo gledališča iz Bocna, Europa Cabaret, mednarodno koprodukcijo s štirinajsto režijo Serene Sinigaglia in Carlosa Martina. Na Facebooku in Youtubeu sodelujočih gledališč so si gledalci ogledali prvi del predstave z večjezično igralsko zasedbo. Naslov tega dela je Evropa na Marsu, podpisal ga je Roberto Cavosi. Stalno gledališče iz Veneta je predstavilo novost, ki je nastala prav v času karantene pod naslovom Shylockova hči. Po Shakespearju (Beneški trgovec) jo je napisal in režiral Giuseppe Emiliani, ki si predstavlja srečanje med

prvo uprizoritev v Italiji prav v SSG, in sicer 15. januarja 2016. Drama je zgodba Gospoda M, ki se znajde v nekem drugem svetu, v praznem mestu, kjer psi grozeče lajajo, prebivalci so lačni in oboroženi ter vznemirljivo podobni drug drugemu. Sledje dogodkov je podobno nočni mori, “montaža” predstave pa filmska, v režiji Matjaža Fariča. Predstava je napisana za tri igralce. V SSG so jo izvajali Tadej Pišek, Vladimir Jurc in Tina Gunzek, ki sta odigrala vsak po pet vlog. Stalno gledališče FJK pa je predvajalo dramo Hedda Gabler Henrika Ibsena, v režiji Antonia Calende. Naslovno vlogo

spet preselili v dvorane in se bo dramska umetnost spet pretakala v živo. Vsako od sodelujočih gledališč je ponovilo najbolj gledano oz. najboljše predstavo te domiselne ponudbe v virtualnem svetu. Tako je bila v petek, 5. junija, na sporedu predstava Tempo di Chet, glasbeno-gledališka produkcija gledališča iz Bocna, v kateri se prepletata dramaturgija režiserja Lea Muscata in glasba trobentača Paola Fresuja. V središču zgodbe je glasbenik Chet Baker v uspešnici, ki je tri sezone gostovala po Italiji. Ob tej predstavi je bocensko gledališče imelo v ponedeljek, 8. ju-

nija, še dodatek, drugi del diptiha Europa Cabaret. Stalno gledališče iz Veneta je največ ogledov našelo na spletni premieri predstave Andree Pennacchija Homer nikoli ne joka, ki so si jo spletni gledalci lahko spet ogledali v soboto, 6. junija. Nastopajoči igralec pripoveduje zgodbe iz Iliade in jih povezuje s spomini na osebne izkušnje. V nedeljo, 7. junija, je bila na ogled Cankarjeva drama Hlapci v izvedbi Slovenskega stalnega gledališča in režiji Sebastijana Horvata. Premiera je bila v sezoni 2014/2015. Nenavadna, večkrat nagrajena uprizoritev (naslovno vlogo Jermana igra gledališki prvak Radko Polič Rac) je “spremenila perspektivo gledalca ne samo v odnosu do drame, a tudi do lastne odgovornosti v družbenih procesih”. V nedeljo je bila na sporedu tudi uspešnica tržaškega gledališča Rossetti, in sicer predstava Anomalia domačega pisatelja Maura Covacicha v režiji slovenskega režiserja Igorja Pisona. Drama je triptih o vojni, ki je nastal ob spominu na dogodke v nekdanji Jugoslaviji. Poleg te ponudbe predstav za odrasle je SSG ob koncu aprila poskrbelo tudi za najmlajše gledalce. V sodelovanju z Narodno in študijsko knjižnico je malčkom podarilo pet spletnih predstav z na-

slovom Gledališče na obisku. To darilo so najmlajši gledalci zelo dobro sprejeli. Mala šola za klovne v režiji Renate Vidič, z igralkama Niklo Petruško Panizon in Patrizio Jurčić ter igralcem Adrianom Giraldijem (premiera je bila v Trstu 11. januarja 2016), je dosegla kar 976 ogledov. Ob koncu tega otroškega niza je direktorica NSK Luisa Gergolet podala obračun spletnega sodelovanja: “V tem posebnem obdobju, ko smo bili zaprti doma, ko so odpadle vse dejavnosti in vsi dogodki, je iznajdljivost našla svojo pot. Slovensko stalno gledališče in Narodna in študijska knjižnica sta si domislila Gledališče na obisku. SSG je velikodušno ponudilo, da bi posnetke petih iger delilo z NSK-jem na spletu in tako popestrilo dneve samoizolacije. Knjižničarke so na spletni strani in profilu NSK-ja na Facebooku napovedale predvajanje posnetka na sporedu in na določen dan, ob določen uri se je aktivirala povezava. Pregled statistike je pokazal, da je bil odziv na pobudo dober. Interesenti so si objave ogledali in nekateri so jih delili na svojih profilih. Menimo, da bi se za izvedbo tovrstnih in drugačnih dejavnosti lahko dogovorili tudi v ‘normalnih’ časih, sicer je pred zaprtjem že potekala pobuda igralci primorskih gledališč berejo pravljice”.

Iva Koršič

DOLINA Skrb za okolje, razvoj in varnost občanov Rezervat doline Glinščice in občinski prometni načrt

Naše življenje je v prejšnjih tednih zopet zaživel, prav tako tudi delovanje občinskih uprav. Na Občini Dolina je bilo po-

Svetnik liste Skupaj in odbor-
nik za okolje Davide Štokovac
nam je po telefonu zadovoljen
povedal, da je načrt po 12 le-
tih končno dočakal zeleno

Foto DD

sežno živahno, saj so svetniki
po izrednem stanju zaradi ko-
ronavirusa na prvem zasedan-
ju občinskega sveta, ki je sicer
potekalo po spletu, soglasno
podprli načrt za zaščito narave
in obenem razvoj območja
naravnega rezervata doline
Glinščice.

Naravni rezervat je ustanovila
Dežela Furlanija Julijska kraji-
na leta 1996 in leta 2006 je
Občina Dolina prevzela upra-
vljanje le-tega. Sledil je javni
razpis, ki naj bi dodelil nalogo
za razvoj in ohranitev rezerva-
ta. Podjetje, ki je zmigalo na
razpisu, ni dobro opravljalo
svojih zadolžitev, zato je leta
2015 prevzelo to nalogo pod-
jetje Naturstudio. Po številnih
popravkih, osnutkih in posve-
tih so 20. maja letos v občin-
skem svetu podprli načrt.

Foto DD

luč. Pomembno je bilo to, da
je pri načrtu sodelovalo veliko
ustanov, saj so vsi zainteresi-
rani posredovali upravi ideje,

želje, skrbi, projekte in potre-
be. Strniti vse to v en sam do-
kument ni bilo enostavno, a
prav te začetne želje so bile te-
melj končnega načrta, kar je
svetnik poudaril tudi v občin-
skem svetu. Do srečnega raz-
pleta je prišlo šele po dolgih
letih prav zato, ker ni bilo
enostavno uskladiti želje po
ohranitvi tega naravnega bo-
gastva in istočasno ugoditi
razvoju, ki ga ljudje na tem ob-
močju potrebujejo. Poleg
deželnih pravil o ohranjanju
mora rezervat upoštevati tudi
določila evropske mreže Natu-
ra2000, za kar se dodatno ob-
vezuje za ohranitev neokrnje-
nega okolja. Prve točke
splošnega poročila poudarjajo
prav to, da je cilj načrta traj-
nostni razvoj, kar odraža tudi
željo, ki jo je vedno imela
Občina Dolina. Načrt, pri ka-

ročilo z glavnimi smernicami
in mejami rezervata. Zajeten
dokument je poročilo okoljske
in prostorske analize, ki so ga
sestavili strokovni izvedenci.
Potem sta še dva dokumenta,
ki sta vezana na upravljanje in
projekiranje. Prvi vsebuje po-
sege, ki so vezani na vizijo raz-
voja doline Glinščice, oz. ka-
teri so cilji, ki jih želi doseči
občinska uprava v naslednjih
letih, ker pač meni, da so po-
membni za razvoj območja.
Drugi dokument vsebuje izva-
jalne norme, ki pojasnjujejo,
kateri posegi so dovoljeni v
določenem območju rezerva-
ta (le-ta je razdeljen na cone)
na podlagi ohranitvenih
smernic. Cone se delijo na tri
skupine. Cone RN, v katerih je
zaščita okolja prednostna
(npr. območje soteske
Glinščice), cone RG, kjer velja
splošna zaščita (npr. kraški del
in gozdovi nad Dolino) in na-
zadnje cone RP, ki so namen-
jene infrastrukturnim rezerva-
ta (npr. objekti, ceste, ki so
funkcionalni za rezervat). Na
koncu so še dokumenti, ki so
vezani na okoljske presoje, to
se pravi na preverjanje spre-
jemljivosti vplivov na okolje.
To je predvideno za posege
znotraj območij z evropsko
zaščito (Natura2000). Ob-
sežen načrt so sprejeli v občin-
skem svetu, zdaj pa je še mesec
dni časa, da vsi zainteresirani
predložijo morebitne pripom-
be, nato bodo dokumentacijo
poslali na pristojne deželne
urade, ki jo bodo pregledali,
na koncu pa bo Dežela FJK
odobrila načrt.

Občinski prometni načrt – an- keta za občane

Občinski prometni načrt je
pomemben člen političnega
programa uprave Občine Do-
lina, ki je že leta 2019 določila
potrebna sredstva za pripravo
tega načrta. Po sklepu sveta so
uradi opravili analizo možnih
ponudnikov in po oceni refe-

DAROV

Misijonski krožek Rojan je prejel:

Za slovenske misijonarje:
Tatjana Janežič – Nemčija 20
evrov.
Darove lahko nakažete tudi
na:

ZADRUŽNE KRAŠKE BANKE
IBAN: IT22 L089 2802 2010
2000 0086 948
Codice BIC: CCTSIT2TXXX
Misijonski krožek Rojan
ul. Cordaroli 29
34135 Trst

renc je bila za načrtovanje iz-
brana pisarna Stradivarie v
Trstu, s katero je občina skle-
nila pogodbo oktobra lani.
Po podpisu pogodbe so se
začele prve analize in zbiranje
podatkov. Prometni načrt je
zelo pomemben, saj omogoča
usklajeno in celovito upra-
vljanje prometa znotraj občin-
skih mej. Njegov glavni cilj je

predvsem zaščita bolj ranli-
vih uporabnikov cest, to se
pravi pešcev in kolesarjev.
Uprava si prizadeva za varnost
predvsem v naseljih in rezi-
denčnih conah. Določila je,
da bo vzporedno s prometnim
načrtom pripravila tudi načrt
kolesarskega omrežja, brez ka-
terega ni mogoče zaprositi fi-
nančnih sredstev za ureditev
kolesarskih poti.

Začetna faza priprave promet-
nega načrta se bo sklenila z
zbiranjem podatkov na osnovi
ankete, ki so jo pripravili
načrtovalci in bo na razpolago
bodisi na občinski spletni stra-
ni kot v papirnatih oblikah na
občini. Tovrstno zbiranje po-
datkov je ključnega pomena,
saj omogoča neposredno po-

vezavo med uporabniki cest,
prebivalstvom in načrtovalci.
S pomočjo ankete lahko pre-
bivalci opozorijo na težave in
skrbi ter dajo predloge. Zaradi
tega uprava vabi vse občane,
da množično izpolnijo anke-
to, saj je prihodnost območja
odvisna tudi od kakovosti bi-
vanja na le-tem. "Promet in
varnost na cesti sta v zadnjih
letih vedno bolj
pereča tema.
Promet vpliva
na naše življen-
je na več
načinov. Zave-
dati se moramo,
da tretjino vse
energije, ki jo
uporabljamo v
Evropi, porabi-
mo v prometu,
kar hkrati po-
meni, da četrti-

no toplogrednih plinov pov-
zroča ravno cestni promet. Za-
to, če želimo pustiti mlajšim
generacijam za bivanje prime-
ren planet, se moramo soočiti
s temi tematikami. Zaradi tega
smo pripravili anketo, s katero
želimo dobiti čim več infor-
macij, da se bo naše načrto-
vanje lahko čim bolj prilago-
dilo realnim potrebam. Zato
vas vlijudno prosimo, da si
vzamete čas in izpolnite anke-
to, saj je življenje v naših na-
seljih odvisno tudi od naših
skupnih izbir. Ceste naj bodo
spet v domeni prebivalcev!" je
v uvodu v anketo poudaril ob-
bornik Štokovac.
Anketo je mogoče izpolniti do
torka, 30. junija.

MČ

BOLJUNEC Cerkev sv. Ivana

Po dolgem premoru spet sv. maša

Po dolgem premoru je
bilo v nedeljo, 7. junija,
ponovno bogoslužje v
cerkvi sv. Ivana v Boljuncu.
Župnik Klemen Zalar je prav
na dan praznovanja Svete
Trojice med homilijo pouda-
ril pomen te skrivnosti, ki jo

50 vernikov ob upoštevanju
varnostnih razdalj. Škofijski
prostovoljci so poskrbeli za
upoštevanje varnostnih na-
vodil ob prihodu v cerkev in
dezinfekcijo pred mašo in po
njej. Ob nedeljah bodo svete
maše ob 11. uri. Za tedenske

vsak kristjan doživi v najglo-
bljem pomenu. Zahvalil se je
Bogu in vsem, da smo ponov-
no vsi skupaj. Verniki so ure-
jeno sledili predpisom in
obisk je bil kar zadovoljiv. V
cerkvi je prostora za več kot

večernice pa bo treba še
počakati. Oznanila in urniki
bogoslužij slovenskih župnij
tržaške škofije so objavljeni
na spletni strani www.oglas.it.

Albert Tul

Odziv tržaške škofije

Nadškof Crepaldi sočustvuje z delavci železarne in Zenom D'Agostinom

pismu zapisal, kako je mesto
Trst pretresla ta novica in kako
je nastalo stanje zelo hudo za
pristaniško in celotno tržaško

realnost. "Tržaška škofija je v
tem težkem trenutku z molit-
vijo blizu osebnosti, ki je na-
redila veliko za naše mesto.
Živimo v času virusa, ki je pri-
silil na kolena našo socialno in
ekonomsko realnost. Tržaška

škofija se zato pridružuje preo-
stalim, ki pričakujejo, da se ta
nepravična odločitev in nasta-
lo razmerje čim prej razrešita,

saj je pristanišče pomembna
strateška vrednost za sedanost
in prihodnost našega mesta",
je poudaril Crepaldi.
Nadškof je izrazil veliko
bližino tudi delavcem škeden-
jske železarne, ki je letos zaprla

svoja vrata. To so kočljivi časi
za vse delavce železarne in nji-
hove družine, predvsem zato
ker ni še prišlo do programske-
ga dogovora, ki naj bi
določal pri zaposlenih.
Delavci imajo sicer
delno plačo z dopol-
nilno blagajno, treba
pa je, da pride čim prej
do dogovora, da bodo
imeli tudi delovno per-
spektivo. "V tem času
pandemije se obračam
na vse javne in privat-
ne akterje in jih pro-
sim, naj podpišejo pro-
gramski dogovor in
načrt, tako da socialno
in ekonomsko življen-
je mesta Trst doživita
ponovni zagon. Danes
moramo še toliko bolj
postaviti v osprednje
osebe, saj z brezposel-
nostjo tvegamo dosto-
janstvo ljudi in družin,
ki so bistvo naše
družbe. Če ljubimo naše
mesto, moramo garantirati zapo-
slenost, da lahko skupno gra-
dimo prihodnost in prispeva-
mo k napredku mesta Trst", je
sklenil msgr. Crepaldi.

MČ

POGOVOR Tijana Borić, mlada goriška pevka

Rada bi se dotaknila duše poslušalcev

Tijana Borić ima devetnajst let in je srbskega porekla, a je obiskovala vse stopnje slovenskih šol v Gorici. Po nižji srednji šoli Ivan Trinko se je vpisala na trgovski zavod Žiga Zois, kjer končuje zadnji letnik. Po kratki izkušnji in po uspehu na reviji Talent show je postala znana v svetu glasbe s psevdonimom Tish. Spoznali smo jo in z njo poklepetali.

Kako si preživljala te tedne in mesece v času karantene? Je bilo to obdobje zate negativno?

Po eni strani je bilo negativno, ker je glasba, s katero se rada ukvarjam, večkrat tudi timsko delo in na daljavo ni vedno mogoče sodelovati v najboljši meri, vse se upočasni. Zdaj pripravljam nov album in nov CD, ki bo izšel letos decembra ali v začetku naslednjega leta, a delo gre počasneje, kot sem si mislila. Jaz sem pač v Gorici, moji sodelavci pa v Milanu. Pozitivna plat karantene je ta, da delam sama doma, sem zaprta v svoji sobi in ustvarjam, kar me zelo veseli, a zahteva tudi precej časa in napora. Gotovo se ne dolgočasim. Seveda pogrešam tudi koncerte in stik s publiko, saj prav glasba v živo mi daje največ zadoščenja.

S čim se ukvarjaš poleg glasbe?

Sem v zadnjem razredu

trgovske šole Žiga Zois v Gorici in zdaj se pripravljam na maturo, ki jo bomo morali opraviti po spletu. Upam, da bo šlo vse v redu. Zaradi glasbe sem morala lansko leto biti več časa zdoma in sem

praktično "izgubila" šolsko leto. Zdaj hočem nadoknadi ti izgubljeno.

Kakšni so bili začetki in kdaj si se pravzaprav odločila, da se boš preizkusila v svetu glasbe?

Pri petih letih sem se začela učiti violino in v šoli sem vedno sodelovala pri šolskem zboru. To je bil zame konjiček in sem se zelo bavala, nikoli pa nisem mislila, da bo glasba postala tudi moje delo. S prijatelji sem že prej sodelovala v band skupini in igrala po "šagrah" oziroma

raznih lokalih na Goriškem. Začela sem tudi študirati petje na glasbeni šoli, in ko so poslali moj posnetek na talk show Amici v Rim, so me nepričakovano poklicali in povabili na sodelovanje.

To je bil tvoj prvi uspeh? Kako si to doživljala?

Zelo čudno sem to doživljala in sem se morala precej potruditi, saj sem morala živeti leto dni v Rimu. Bila sem tudi zelo zaskrbljena, ker sem mislila na prijatelje, starše, na šolo. Morala sem namreč "prenesti" šolsko leto. Vseeno je bilo to lepa izkušnja, ki mi je dovolila, da sem se ukvarjala s tem, kar mi res ugaja in kar mi je pri srcu.

Ali študiraš še naprej violino ali kak drug instrument?

Seveda, še vedno nadaljujem študij, pravzaprav zdaj igram tudi violo. To je bil "podstavek", saj je violina popoln instrument, ki mi je omogočil, da sem se potrudila in si pridobila znanje, ki mi je služilo, da sem lahko igrala tudi kitaro, klavir in bas.

Kje se navdihuješ pri ustvarjanju glasbe in kdo piše tvoje pesmi?

Melodije in tekste pišem sama. V glavnem pišem pesmi v angleščini, ker stanujem v Gorici, kjer imam prijatelje, a sem srbske narodnosti in imam vsepovsod sorodnike: v Italiji, Sloveniji, Avstriji, Srbiji itd. in zato bi hotela, da bi me vsi razumeli.

Koliko osebnega je v tvojih pesmih?

Največ pišem ljubezenske pesmi in zato so tu predvsem moje ljubezenske želje, izkušnje.

Katera je tvoja največja želja?

Moja največja želja je, da pridem čim dlje s svojo glasbo, da se ne ustavim le na komercialni plati, ampak da se bodo moje pesmi resnično dotaknile duše poslušalcev.

Katera je tvoja najljubša

pesem?

Moja najljubša pesem je Casino, mogoče prav zaradi tega, ker je prva pesem, ki sem jo napisala.

Katero glasbo in katere znane pevce redno poslušas?

Poslušam skoraj vso glasbo, vse mi ugaja. Najbolj me navdihujejo pesmi angleške pevke Amy Winehouse, ki je bila judovskega izvora in se je preizkusila v različnih glasbenih zvrsteh.

Imam skupino, s katero sem podpisala pogodbo in me spremlja. Sem stalno v stiku z njimi in mi pomagajo pri ustvarjanju in izdajanju pesmi.

Kakšni so tvoji načrti za prihodnost?

Moje želje so, da bi čim prej končala šolo in se lahko posvetila glasbi in temu, kar me res zanima.

Kaj bi povedala vsem tistim mladim, ki bi si želeli postati pevci?

Mladim pevcem in pevkam bi rada povedala, da sta v življenju poleg sreče pomembna trud in vztrajnost pri tem, kar si kdo želi in za kar čuti privlačnost. Sreča se te lahko dotakne, a če se ti ne potrujiš, bo vse zaman.

Hvala, draga Tijana, bralci No-

vega glasa se pridružujejo čestitkam za tvojo glasbeno dogodivščino in želijo, da bi te lahko čim prej videli na naših odrih in doživeli to, kar nam iz srca hočeš darovati. Res imaš veliko talentov!

Karlo Nanut

Spet na afriških tleh Etiopija tretjič

Februarja letos sem se spet odpravila v Etiopijo. Tokrat tretjič in v družbi s prostovoljko Gabrijelo, doma na avstrijskem Koroškem. Povezal naju je nihče drug kot pater Andolšek.

Iz Pirana sva se z gooptijem odpeljali do Milana. V avtu sva se zapletli v prijeten pogovor s simpatično gospo iz Moldavije, ki si je v Sloveniji ustvarila družino. Tudi njen mož je Moldavec in je v Sloveniji našel delo. Prišla je za njim. Z univerzitetno diplomu v žepu dela kot prodajalka v neki ogromni trgovini z oblačili. V eni od teh, kjer ni niti malo dnevnih svetlobe. Pripovedovala nama je o Moldaviji. "Lepa je kot Slovenija in tudi po značaju smo podobni Slovencem". Z žalostjo v očeh je povedala, da se odpravila na obisk k bolnemu očetu. "Morda ga bom videla zadnjič v življenju ..." Izstopila je v Benetkah, medve pa sva nadaljevali pot do letališča v Milanu.

Pozno zvečer sva z Ethiopian Airlines poleteli proti Adis Abebi. Tja sva prišli zgodaj zjutraj in na letališče sta naju prišli iskat s. Nigisti in madre Abrehet. Veselo sem bila presenečena ob pogledu nanjo. Prejšnja leta so ji delale težave sladkorna bolezen in bolečine v hrbtenici, zdaj pa kar sije od zdravja in malo je tudi shujšala. Prav občudovati sem jo morala, kako spretno se je po stopnicah povzpela v toyoto in sedla za volan. Tudi zelo spretna voznica je, sem lahko ugotovila. Kako lepa presenečenja že takoj na začetku enomesečnega bivanja med prijatelji v Etiopiji.

V provincialni hiši v Bole nama sestre pokažejo sobo. Tople vode ni, se opravičijo, in spali bosta v eni sobi. Nič hudega, si mislim, ko sem bila tu prvič, vode sploh ni bilo, niti hladne. Odložim potovalke, pospravim zimsko bundo in čevlje in se odpravim v mesto. Gabrijela je nekam izginila, zato grem sama. Uberem pot proti veliki koptski cerkvi. Na cesti srečujem berače, ulične otroke, invalide, ljudi, ki gredo v službo, ulične prodajalce čevljev, oblek, spominkov, sončnih očal, cigaret, mobi kartic in raznih drobnarij. Mali otroci sledijo pešcem, posebno takim z belo kožo, in jim s posebnimi očmi skušajo prodati zavojček papirnatih robčkov ... Žalostno je, da so nekateri od teh beračev tudi žrtve trgovine z ljudmi.

Pod drevesi na pločniku pred koptsko cerkvijo zagledam Biteoush. Spoznala sem jo ob svojem prvem obisku Etiopije. Sedi na tleh in steguje roko. Sklonim se k njej in jo pozdravim. Ker ne poznam njenega jezika, jo sprašujem: "Biteoush"? Ja, prikima. "Sister Letegebriel"? Ja, ponovno prikima. Po še nekaj takih vprašanjih se obrne stran. Noče se več pogovarjati. Poslovim se in grem počasi čez veliko ploščad proti koptski cerkvi. Nekateri se ustavljajo in priklanja jo skoraj na vsakem koraku na poti do cerkve. Tam poljubljajo zidove in tla, se dotikajo vrat in jih poljubljajo, molijo kleče na stopnicah, se jih dotikajo s čelom in jih poljubljajo, a praga cerkve ne prestopijo. Kopti so ostali zelo tradicionalni, izvem od sester, pri njih grešniki nikoli

ne vstopijo v cerkev. Njihove ženske ne smejo k maši in niti v cerkev, kadar imajo menstruacijo. Nam katolikom očitajo, da imamo do božjih reči preveč posveten odnos. Njihovi duhovniki se lahko poročijo. Tudi poročeni moški ali ženske se lahko kasneje odločijo in stopijo med menihe in nune. Lahko pa tudi zapustijo meniško življenje in se poročijo. Tisti, ki si upajo v cerkev, se pred vrati sezujejo. S šalom si pokrijem glavo, sezujem čevlje in vstopim. Sedem v prvo klopo blizu vrat. Čevlje dam na tla, a starika, ki sedi v isti klopi, mi pokaže

poličko pod klopi. Tam je prostor za čevlje, pove s pogledom in kretjijo. V prostorni cerkvi je kar precej ljudi. Večinoma ženske, v tradicionalnih oblačilih in pokrite z belimi tančicami. Klečijo pred oltarjem, sedijo v klopih, same, skupaj s sorodnicami ali prijateljicami, tudi z otroki. Molijo ali si kaj šepetajo. Vlada mir. Tu in tam vidiš koga, ki v tišini dolgo in zbrano bere iz Svetega pisma. Kje v naših cerkvah pa še kdo bere iz Svetega pisma, se vprašam. Ali pa pride v cerkev tudi takrat, ko ni maše? Opazujem moža v zrelih letih, ki pokleka, se uleže na tla,

zopet poklekne, se dvigne, dvigne roke proti nebu, se pokriža, zopet poklekne, se uleže ... To molitev s telesom ponavlja veliko več kot pol ure, in to z veliko hitrostjo. Najprej se čudim, potem si mislim, kaj mu je treba toliko telovaditi, saj je že tako ali tako suh, kot bi bil podhranjen, potem pa se zopet samo čudim. Ko sestro povem, kaj sem videla, reče: "To ni telovadba, Špela. Kopti temu rečejo prostracija. Sicer pa, Bog je vsakega človeka ustvaril drugače, zato vsak molji na svoj način. Vsakega od nas je dal različne sposobnosti in nagnjenja. In vsak

človek si sam izbere, kakšno žrtev bo dal Bogu in kako bo molil".

V klopi ostanem kar dolgo. Cerkev je mogočna, oltar je skrit za zaveso. Tla so pokrita s preprogami, stene in strop, tudi notranji del kupole, so bogato okrašeni s stenski slikami. Prizori iz Svetega pisma so naslikani z živimi barvami, zelo nazorno in v stilu, ki je značilen za Etiopijo. Velike črne oči, resni obrazi, temni lasje. Vse to zbujajo spoštovanje, če ne strahospoštovanje. Poklekнем. Nenadoma začutim, kot da sem v srcu Boga. Ja, tam smo doma,

sredi Jezusovega srca. Izza železnih ograje se prikaže koptski duhovnik. Oglasijo se bobni, nato poje zategnjenim glasom. Potem stopi med vernike in jih blagoslovja z velikim križem. Oklevam. Nisem koptinja in belatujka sem. Po pravici povedano, se tudi bojim za čevlje. Stara gospa poleg mene mi pomigne, naj grem po blagoslov. Stopim do duhovnika, se sklonim, saj je zelo majhen, in s križem na čelo me blagoslovi. Ko se vrnem v klopi, starke ni več. Čevlji pa so, si oddahnem. In tudi sram me postane. Kakšne posvetne skrbi v tem posvečenem prostoru, med temi globokovernimi ljudmi. Še nekaj časa ostanem tiho v tej mogočni cerkvi in opazujem ljudi. Prihajajo spoštljivo, molijo in potem odhajajo naprej po svojih opravkih. Tudi sama se počasi odpravim. Vzamem svoje čevlje, si jih pred vhom obujem, grem čez ploščad. Biteoush je še vedno pod drevesom. Da naju ne bi spravljal v zadrego, jo samo prijazno pozdravim in se vrnem po isti poti nazaj. Mala knjižarna na vogalu ulice, kjer živijo sestre, je še zaprta. Pa drugič, si rečem.

Zvečer nama s. Nigisti prinese toplo vodo. Dve polni vedri tople vode, za vsako eno. Segrela jo je v kuhinji, na velikem plinskem štedilniku. Vedro dam v kopalno kad, stopim vanjo in se začnem umivati. Najprej zmočim obraz. Kakšen blagoslov je topla voda! Nenadoma se počutim kot Samarijanka pri vodnjaku. Spomnim se besed, ko je vsa začudena vprašala Jezusa: "Kako to, da ti, ki si Jud, prosiš mene, ki sem Samarijanka, naj ti dam piti"? In spomnim se tudi Jezusovega odgovora ... "Če bi poznala Božji dar in če bi vedela, kdo je, ki ti pravi:

'Daj mi piti', bi ga ti prosila in dal bi ti žive vode". Vse mi bo dal, za kar ga bom prosila, zaslutim. Preplavi me občutek gotovosti in miru.

Naslednjega dne s s. Nigisti obišče katedralo. Tu pod kotom visi slika blaženega Debre Mikaela, prvega etiopskega mučenca. Sestra nama pripoveduje njegovo zgodbo. Ogledamo si nekaj trgovin z ročnimi izdelki. Kupit gremo še etiopsko mobi kartico in letalsko vozovnico za Makelle. Ker sva v Etiopijo prispeli z etiopskim letalskim prevoznikom, je vozovnica bolj poceni. Sicer so notranji leti kar dragi.

Na letalu Gabrijela sedi pri oknu in občuduje pokrajino, ki jo jaz že poznam. Ko prispeva v Makelle, njenih kovčkov ni. Tudi nekaj drugih potnikov mora počakati na naslednje letalo, ki prispe uro kasneje in pripelje še ostalo prtljago. Sestra Abeba čaka pred letališčem skupaj s šoferjem Solomonom. Na poti v mesto se nam pridruži še neka starejša gospa, ki nima drugega prevoza. S sestro Abebo klepetata, izmenjata si telefonski številki in se pred restavracijo, kamor gremo na kosilo, poslovita kot najboljši prijateljci. Medtem ko kosimo, pokliče sestro Abebo. V redu je prispela domov, vse je v redu, vesela je, da smo jo peljali do mesta, se zahvaljuje po telefonu. Kako lepo je zaupati ljudem, pomislim.

V Kobo prispemo proti večeru. Deklice nas čakajo na dvorišču, pojejo, ploskajo in vsaka od naju dobi šopek lepih rož. Tako sem ganjena, da komaj zadržujem solze. One pa so veselo presenečene, ker se še vedno spomnim vseh njihovih imen. Od veselja jih dvigam visoko v zrak.

/dalje

Poudarki predsednikov Boruta Pahorja in Janeza Janše na spominski maši za žrtve revolucionarnega nasilja

15. junija skoraj gotovo odprtje meje z Italijo!

V Sloveniji sta politično in družbeno življenje tako pestri in raznoliki, da sta izvor in namen celotnega dogajanja težko ali celo nemogoče določljiva in dokazana. "Resnicam", ki jih vsiljujejo politične stranke, njihovi voditelji, organizacije civilne družbe in seveda mediji, je skupna zgolj ugotovitev, da v Sloveniji poteka srdit boj za oblast, torej za prevlado bodisi tako imenovane leve ali tako imenovane desne politične opcije. Soočanje med obema poloma se stopnjuje po ostrini in dobiva dramatične razsežnosti, kar potrjuje ugotovitev, da v politiki skoraj nihče ne upošteva omejitev in prepovedi, ki jih navajata parlamentarna demokracija in politični pluralizem. V oddaji Tarča nacionalne televizije so celo zatrjevali, da je vlada med epidemijo novega koronavirusa odločala o tem, kateri varovanci v domovih za starejše bi bili deležni bolnišničnega zdravljenja in kateri ne. To naj bi bilo označeno na nekih obrazcih in v Tarči je bil zato govor o smrtnih obsodbah ministra za zdravje ali kar celotne vlade nekaterih varovancev v domovih za starejše

ljudi. Minister za zdravje dr. Tomaž Gantar in drugi znani zdravniki so navedbe avtorjev oziroma spodbujevalcev Tarče prepričljivo ovrgli in dokazali, da so politično izrabljeni obrazci v resnici bili namenjeni temu, da bi imel zdravnik, ki bi sprejel v obravnavo bolnika z okužbo, na njem napisano vse o njegovem zdravstvenem stanju pred okužbo, na podlagi česar bi se lažje odločil o nadaljevanju zdravljenja.

V Ljubljani in nekaterih drugih krajih se nadaljujejo protesti kolesarjev in tudi pešcev zoper vlado. Na protestu v petek, 5. junija, so protestniki pisali gesla in trditve na pločnikih in cestah, proti zgradbi državnega zbora pa metali igračam podobna papirnata letala. Ponavljali so besedo lopovi in zahtevali odstop vlade z Janezom Janšo na čelu. Akademik dr. Kajetan Gantar je v slovenskem katoliškem tedniku Družina zapisal, "da gre za provokativno kolesarjenje, ob katerem se zastavlja vprašanje, ali naj vlada ulica ali parlament. Kolesarji poskušajo s provokativnimi žvižgi po javnih površinah in pred parlamentarno zgradbo blokirati

delo vladnih ustanov, kar naj privede do kaosa. Še bolj izrazito to počne javna TV Slovenija, ki ukrepe vladnih ustanov in služb kritizira in jih omalovažuje, podpira pa kolesarje, ki bojkotirajo higienske predpise. Tudi če bi bilo protestnikov na kolesih res deset tisoč, kot navajajo njim naklonjeni mediji, je to manj kot odstotek prebivalstva Slovenije. Med kolesarji se pogosto slišijo gromoviti kriki 'Smrt za janševike' ali kaj podobnega. Pod to grožnjo se prepozna najmanj 14 odstotkov volilnih upravičencev, ki jim protestniki grozijo s smrtjo. Skratka, tako pri nekdanjih nacističnih kot pri sedanjih slovenskih kolesarjih ne gre samo za enako metodo načrtovanega izsiljevanja, da se zruši zakonita vlada, ampak tudi za grozljivo sorodno ideologijo zastraševanja in sovraštva".

Za dopolnitev mnenj in ugotovitev akademika dr. Kajetana Gantarja navajam, kar v novi številki tedenskega maga-

zina Reporter sporoča koordinacija Združeni za Slovenijo. Zatrjuje namreč, da je peticijo z naslovom Potrebujemo vlado, ki zna in zmore, in taka vlada nas potrebuje, podpisalo že okoli sto tisoč podpornikov sedanje vlade.

Foto DD

Med najbolj pomembnimi dogodki v prejšnjih dneh je bil delovni obisk italijanskega ministra za zunanje zadeve in mednarodno sodelovanje, Luigi Di Maio. S slovenskim zunanjim ministrom Anžetom Logarjem sta se pogovarjala o sproščanju omejitvenih ukrepov pri prehajanju meje med državama, gospodarskem in drugih oblikah sodelovanja in o že dogovorjeni

vrnitvi Narodnega doma v Trstu slovenski narodni skupnosti. Slovenski zunanji minister je glede ponovnega odprtja meje z Italijo povedal, da mora Nacionalni inštitut za javno zdravje vsako zainteresirano državo, v tem primeru Italijo, najprej uvrstiti na tako imenovano varno listo. Zatem lahko vlada mejo odpre za obnovev prometa. Pogoj je zagotovljena varnost pred novim virusom in okužbo. V Italiji se stanje glede virusa še naprej izboljšuje, zato je Anže Logar pač utemeljeno dejal, "da lahko oba ministra z optimizmom zreta proti 15. juniju, kar je tudi rok za odprtje meja, ki ga je postavila Evropska komisija".

Med odmevnejšimi dogodki, ki so mu tokrat tudi mediji namenili nekaj pozornosti, je bila obletna spominska maša pod Macenovno gorico v Kočevskem rogu za žrtve revolucionarnega nasilja, namenjena tudi 75. obletnici množičnih pobojev iz avstrijske Koroške vrnjenih domobrancev. Po maši in pridigi ljubljanskega nadškofa

metropolita Stanislava Zoreta sta udeležence nagovorila predsednik slovenske države Borut Pahor in predsednik vlade Janez Janša. Oba sta izpostavila pomen enotnosti Slovencev, dosežene v obdobju osamosvajanja, kot koraka na poti k narodni spravi. Dokazali smo, da Slovenci nismo obsojeni na razkol, temveč da zmremo enotnost. Državni poglavar je dejal, "da razume bolečino svojcev po vojni pobitih in drugih žrtev revolucionarnega nasilja", je pa pozval k temu, "da se živimo tudi v bolečino partizanov in njihovih svojcev, ki jih še vedno močno prizadene, če se jim odvzame domoljubje in se jim krči samo na politične revolucionarje". Premier Janez Janša pa meni, "da v Sloveniji sprave še nismo dosegli. Morda jo bomo nekoč v prihodnosti. Besede 'še premalo so jih pobili' ter klici in grožnje s smrtjo so spet postali del našega vsakdana, neke izkrievljene, izprijene nove normalnosti. Tistim, ki po ulicah in trgih Ljubljane javno grozijo s smrtjo drugorazrednim, je treba zelo jasno povedati, da ne bomo dovolili, da Slovence znova potisnejo v bratomorno divjaštvo. Preveč gorja je to slepo sovraštvo že povzročilo in storili bomo vse, kar je treba, da jim to ne bo uspelo".

Marijan Drobež

Ob 30. obletnici slovesnosti v Kočevskem Rogu

"Slovenci nismo obsojeni na razkol ..."

Mar se tukaj ni dogajalo nekaj podobnega? Seveda to zločinu nikakor ne zmanjšuje njegove in nebo vpijoče zločinstvi, pač pa naše vprašanje in bolečina pred skrivnostjo odgovora, ki ga ni, postaneta še večja, še bolj skelita in režeta.

Ta banalnost zla se pokaže v vsej svoji protislovnosti, če pomislimo, kakšni ljudje so tukaj padali v "skalni goltanec". Čigave krvi se je tiste pomladi napilo temno zelenje. V sredo smo v Velikih Laščah pokopali duhovnika Antona Masnika. Marca leta 1945 so ga poklicali k domobrancem. Prehodil je pot iz Velikega Gabra v Vetrinjo, potem pa iz Vetrinje preko Kranja v Škofove zavode v Šentvidu nad Ljubljano. Tam je čakal na smrt. Njegov brat France je umrl neke v Kočevskem Rogu, morda prav tukaj, pod Macenovno gorico. Sam je bil med tistimi, ki še niso imeli osemnajst let in so še ostali živi. Vsak dan so ustrelili po dva. Pretresljiva je njegova pripoved, kako je premišljeval o svoji smrti: Ali bom videl kroglo, ki me bo zadela? Ali se bom takoj zvrnil po tleh? Ali me bodo zagrebli kar za zidom poslopja? Pozabil sem že, koliko časa se me je oklepal smrtni strah. Vem pa, da smo se ves groze polni čas z gorečo molitvijo pripravljali na smrt ... Veliko smo molili. Rožni venec je bil naš stalni spremljevalec; zmolili smo vse tri dele po dvakrat na dan. Tako smo se pripravljali na smrt". Zato nas ne preseneča, da so ravno rožni venc razpoznavno znamenje, kje so umirali slovenski domobranci. V tistem "groze polnem času", kakor je dejal gospod Masnik, sta se na tem kraju prepletali kletev tistih, ki so morili, in molitev tistih, ki so umirali - se

daj mora spregovoriti tišina. Srčno upam, da nas bo ta tišina nagovorila k molitvi. Ob vseh vprašanjih, ki se porajajo na tem kraju zla in vere, se postavlja tudi vprašanje, ki je za nas življenjskega pomena. Kako bomo z dogodki in iz dogodkov, ki so to zemljo prepojili pred 75 leti, živeli mi? Kakšne odgovore bosta v nas prebudili kletev in molitev, ki sta v tistih mračnih majskih dneh odmevali med stoletnimi drevesi? (...)

Kako zapeljivo je, da bi odgovore oblikovali iz svoje pameti. Ne. Odgovore na ta vprašanja nam morajo dati ljudje, ki so zlo doživeli in preživeli. Ljudje, ki so se sprijaznili s smrtjo, pa je nazadnje le niso bili deležni. Njihovi odgovori namreč niso leporečje, ampak postanejo življenje, ki zajema iz Božjega in ga živi v človeškem. Dovolite mi, da vam predstavim zgodbo Ernesta Simonija, albankega duhovnika, sedaj kardinala. V času režima Enverja Hoxhe in njegovega naslednika Ramiza Alie je bil v zaporu 28 let: najprej na gradbiščih, potem v rudnikih in nazadnje v kanalizaciji mesta Skadar. Ves čas je, glede na okoliščine, z izrednim pogumom in mogočno vero ostajal duhovnik, čeprav je mogel duhovništvo zares zaživeti šele ob padcu režima. O njegovi

mučeniški poti je Mimmo Muolo napisal knjigo *Mučeniški duhovnik v komunistični Albaniji*. V knjigi duhovnik pripoveduje o mučeniški smrti svojega naslednika v župniji, ki jo je upravljal in pravi: "Umrli je z vzklikom: 'Naj živi Jezus, naj živi Devica Marija!'". Zadnje stavke je izgovoril s čustvenim nabojem, ki ga je nemogoče spregledati. Zdaj se zdi, da lovi sapo. Pustim, da med naju sede trenutek tišine, ki podčrta zaključne spomine njegove dolge pripovedi. Potem ga nenadoma vprašam: 'Kaj pa danes čutite od tistih, ki so vam prizadejali toliko trpljenja?' Duhovnik se je po tem kratkem premoru, kot kaže, že opomogel. V njegove oči se je vrnila njihova naravna živost. Zazre se vame in takoj odgovori: 'Vsak dan pri maši molim za svoje mučitelje in ves albanški narod. Nadnje kličem Božje usmiljenje. Prav oni ga gotovo najbolj potrebujejo. Kar se mene tiče, ne čutim zamere in sem jim iz srca odpustil. Tako upam, da bo nekega dne Gospod tudi meni odpustil moje grehe' (Mimmo Muolo, Ernest Simoni, 112).

S podobno mislijo je tudi nadškof Šuštar zaključil nagovor pred 30 leti: "Kaj nam govorijo mrtvi, ki jim danes izkazujemo spoštovanje in molimo zanje? Prvo, kar nam pravijo, je: Odpuščamo vsem, ker smo sami pri Bogu našli odpuščanje. Odgovorimo jim: Tudi mi odpuščamo vsem in vsakomur, da bi tudi sami našli odpuščanje pri Bogu. Drugo, kar nam govorijo mrtvi, je: Rotimo vas, storite vse, kar je v vaši moči, da se nikdar več ne ponovi kaj takega, kot se je dogajalo v Kočevskem Rogu. In tretje: Izpolnite vrzeli, ki so nastale z našo prežgodno smrtjo, gradite boljše prihodnost slovenskega naroda na trdnih temeljih resnice, svobode, pravičnosti, spoštovanja, prijateljstva in ljubezni".

Dragi bratje in sestre. To je vse, kar potrebujemo. To so pogoji, da bo pšenično zrno, ki je tukaj padlo v zemljo, obrodilo svoje sadove. Naj Oče, ki je usmiljen in milostljiv Bog, tudi po žrtvah naših mučencev povečja svoje ime. Amen.

Zeliščna kmetija Vila Lavanda blizu Lokavca pri Ajdovščini

Rožni vrt oddaja svoje omamne vonjave

Na posestvu v bližini Lokavca pri Ajdovščini so te dni pobrali dišeče lističe vrtnic, ki jih predelujejo v majhni destilarni. Posestvo, na katerem se bohoti 400 teh žlahtnih cvetic, je največji rožni vrt v Sloveniji, kjer gojijo vrtnice za destilacijo in uporabo v kozmetiki.

Kot je ob obisku dišečega vrta povedala njegova lastnica Urška Lemut Šušterič, so vrtnice od nekdanje njene najljubše rože, v vrtu

rožnega nasada, kjer bi jih gojili za uporabo v kulinariki. Za ta namen tako uvažajo ekološko pridelano eterično olje iz Bolgarije, je dodala. Na zeliščni kmetiji Vila Lavanda pri Lokavcu je sicer živahno skozi vse leto, saj tam gojijo in predelujejo tudi druga zelišča. Lemut Šušteričeva tako skrbi še za večje polje sivke, na katerem raste okrog 2.000 grmov te sredozemske rastline, ter okrog 1.000 grmov gorske sivke, ki jo goji tudi na bližnji planoti

pa goji vrsti galika in damaščanke. Iz rožnatih galik izdeluje ekstrakte in tinkture, rožne lističe tudi posuši in jih uporablja za kuhanje čaja. Damaščanke pa so uporabne za destilacijo. Vrtnične cvetove je potrebno obirati zgodaj zjutraj, najkasneje do 9. ure. Za predelavo pa so lističi vrtnic najboljši takoj, potem ko se odprejo cvetovi. "Za kilogram eteričnega olja je potrebnih kar 3,5 tone cvetnih lističev vrtnic. Cena kilograma eteričnega olja se začne pri 8.000 evrih, prodaja pa se po gramih", je za STA povedala predsednica Goriškega društva ljubiteljev vrtnic Katja Kogej. Lokavski nasad sicer ni edini na slovenskih tleh, kjer gojijo vrtnice za destilacijo, je pojasnila Kogejeva. Ni pa v Sloveniji nobenega

Nanos. Obdeluje tudi 900 rožmarinovih grmov, 400 rastlin smilja, v nasadu sta tudi zajbelj in ameriški slamniki. Zelišča uporabljajo predvsem za izdelavo kozmetike, kot so različna mazila, mila, eterična olja, hidrolati in drugo. Z rožnimi lističi in drugimi zelišči napolni tudi vzglavnike, iz njih izdeluje sveče. Zelišča in njihova predelava so bila njen hobi, že ko je še delala kot zdravstvena delavka. Takrat je bil to njen "ventil za sproščanje", je povedala za STA. Pred dobrim desetletjem pa je začela ob majhnem vodnem izviru ob potoku Lokavšček urejati rožni vrt. "Že kot majhna sem pri noni nabirala vrtnice in jih namakala v vodi, takrat sem želela narediti svoj parfum, in to me je spremljalo

celo življenje. Zato so me zanimale različne cvetice, dišavnice in zelišča. To me je nekako spremljalo vse življenje. Doslej mi parfuma še ni uspelo narediti, vendar ga bom zagotovo v prihodnosti", je v smehu dejala ob obisku v njenem rožnem vrtu. Znanje na področju gojenja vrtnic in zeliščarstva je pridobivala na različne načine. Veliko je hodila po botaničnih vrtovih in rozarijih, prebirala strokovno literaturo in se udeleževala različnih delavnic o tej temi. "Kar se je pač dalo takrat dobiti, saj to področje ni bilo tako odprto, kot je zdaj". Ščasoma je pridobila tudi nacionalno poklicno kvalifikacijo in postala zeliščarka. Vrtnice je začela saditi kot ljubiteljica, posamezne grme kot zbirateljica. Kmalu se jim je pridružila tudi sivka. "Vrtnice so bile tedaj še kot nekakšna zbirka, nasajala sem vedno nove in se učila. Vedno bolj sem si ob tem želela, da bi pustila službo in živela samo od vrtnic in sivke, zbirala sem pogum, da to naredim", je pojasnila Lemut Šušteričeva. Pred petimi leti ji je uspelo prijaviti dejavnost skozi zeliščno kmetijo. Na kmetiji izdelke tudi prodaja, k njej pa zahajajo tudi drugi, ki se želijo učiti. Pogosto jo obiskujejo gostje iz tujine. Kot je pojasnila, kupci iz tujine radi kupujejo kakovostne izdelke, ne glede na ceno, Slovenci pa pri izbiri pazimo tudi na ceno. Vrtnice so najbolj cvetoče in s tem dajejo dovolj cvetnih lističev šele, ko so stare okrog deset let. Zato jih je potrebno nasajati premišljeno, pojasnjuje Lemut Šušteričeva. Rožne nasade namerava še razširiti, gre pa pri tem za daljše časovno obdobje. Vsaj do takrat, ko bo izdelala svoj parfum.

Katja Ferletič

STARE JEDI V NOVIH LONCIH (86)

Pletarstvo je večšina, ki jo je včasih obvladal marsikdo, danes pa postaja spretost redkih posameznikov. Gre za

eno najstarejših obrti, ki je spremljala človeštvo skozi tisočletja, še pred tkanjem blaga in obdelovanjem gline, znanstveniki namreč pravijo, da se je pletarstvo razvilo že pred 11.000 leti, vzporedno z razvojem poljedelstva. Pravzaprav lahko rečemo, da je človek vedno potreboval posode, v katere je postavljali naravne sadeže, ki jih je nabiral, od tod potreba po pletenju prožnih vej različnih

vrst rastlin ter izdelovanje košar različnih velikosti. Prvi izdelki so bili zagotovo zelo preprosti, s časom pa je človek izpopolnil svoje veščine in začel izdelovati pletene posode tudi z zelo zapletenimi vzorci. Za ljudstva, ki so živela v tesni povezavi z zemljo, so bili pleteni izdelki prepotrebno orodje: potrebovali so

košare za setev in spravljane pridelkov, za prevoz lesa, sena, slame ali gnojila, košare za shranjevanje hrane, za ribolov, za lov na ptiče, krajše in odpadne vejice pa so uporabljali za vezanje trt. Pletarstvo je umetnost, ki se je iz roda v rod prenašala po ustnem izročilu. Košare so izdelovali iz različnih materialov. Najbolj primerne za pletenje pa so bile nekaj tednov sušene veje - če so bile presuhe, so jih naredili bolj prožne tako, da so jih za en dan namočili v vodi. Povsod so nekoč pletli enako, razlike so bile le v detajlih po pokrajinah in v surovinah, ki so bile na razpolago v okolju. V naši deželi je bilo v preteklosti veliko pletarskih šol. Pomembna šola je bila ob koncu 19. stoletja tudi v Poljanu, kjer so mlade obrtnike učili pletenja različnih naravnih materialov, predvsem vrbovih vejic. Njihove izdelke so nato prodajali na tržnicah po vsej deželi in v tujino - na vlakih so košare prevažali po vsej Evropi. Šola je obstajala do štiridesetih let prejšnjega stoletja.

Različne vrste vrb rastejo tudi na pasovih ob rekah, območjih peska in mivke, ki jih reka ob visoki vodi preplavlja in spreminja, iz semen, ki so prišla z bližnjih bregov ali jih je prinesla voda. Ponekod so vrbove veje poleti uporabljali tudi za lovljenje muh: vezali so jih v snope in pritrdili na strop sobe. Ponoči so se muhe zatekle med veje, tako so hišni gospodarji naslednje jutro snop postavili v žakelj, ga dobro otresli in muhe ulovili. Žakelj so nato odstranili, zavezali, dečki pa so radi s njim udarjali ob stene ali na tla, dokler ni bilo več slišati brenčanja muh. Na sotočju Soče in Vipave, na Špiku, kot mu pravimo v Sovodnjah, je bilo včasih zelo veliko grmov različnih vrst vrb in akacije. Vrbe so imele v preteklosti zelo pomembno

vlogo v življenju naših kmetov, prožne veje te rastline, "bake", so uporabljali za pletenje košar, vezanje "fšin" in zelenjave. Sosed mi je povedal, da jih je poleti rezal s svojim "faucem", tudi po več tisoč so jih nabrali - "kmet je imu zmirej fauč u varšti". Najboljše so bile tiste črne vrbe, bile pa so tudi "pitane", to pomeni, da so stare veje odstranili, da so lahko zrastle nove "bake". Z osušenimi, debelejšimi vejami so izdelovali toporišča za kmečko orodje (vsak kmet je imel svoje toporišče), jeseni pa so v štalah iz "bak", ki so jih prej namočili in obdelali, spretne moške roke pridno pletle košare različnih velikosti. Take košare so bile lahko uporabne tudi po dve leti, saj so jih ob potrebi popravljali. Nekateri so košare pletli tudi iz akacijevih korenin: ko je Soča narasla, je odnesla

zemljo pod drevjem in svetle, čiste korenine so prišle na površje, tako so jih kmetje z lahko porezali. Vrbove "bake" so za vezanje zelenjave večkrat uporabili, močili so jih v vodi, da so ostale prožne. Veliko jih je raslo še posebej v Šeletu, na sotočju rek. Z "bakami" vrbe so vezali

li tudi glave solate endivije, ko so še rasle v zemlji, tako da so listi v notranjosti postali beli.

V Šeletu so sosedje pridelovali tudi česen, ki so ga prodajali na tržnici v Gorici. Nekoč se je zgodilo, da je Soča tako narasla, da je česen preplavila - "s koreninami se je česen tako branil, da ga voda ni odnesla. Vsakega posebej pa smo morali s šublo prekriti". Sosed mi je povedala, da iz glavne čebulice "rusega" česna zraste visoko cvetno steblo - temu delu rastline pravijo pri nas "pes česnika". Tako imenovano cvetno steblo pravzaprav ne nosi cvetov, ampak skupek drobnih čebulic. Ko se pri rastlini česna pojavi steblo, je najprej mehko in se upogne navzdol, kasneje se izravna in otrdi. Pri gojenju te rastline cvetna stebla v fazi, ko se začenju upogibati navzdol, morajo kmetje porezati ali nalomiti, da ima rastlina potem dovolj moči, da postane čebulica česna večja. "Pse" pobirajo maja in na začetku junija, "če ni suše, lahko postanejo debeli kot šparglji". "Psi česnika" so zelo uporabni v kuhinjski, pri nas so jih ponavadi enostavno skuhal, obelili in servirali s kuhanim jajcem.

PSI ČESNIKA

Sestavine:

500 g stebelc, olje, kis, sol, poper.

Priprava:

"Pse česnika" operemo in zrežemo na koščke, nato jih dvajset minut kuhamo v slani vodi. Skuhane obelimo po okusu z oljem, kisom, soljo in poprom. Navadno jih serviramo s kuhanim jajcem - nekoč so rumenjake posebej zmečkali in jim dodali malo olja, soli in vode, v kateri so se kuhala stebelca, da je nastala omaka. Z omako so prelili "pse", beljake pa so narezali in dodali na koncu.

Umrl je dolgoletni dr. Janez Kocijančič

Odšel vplivni prijatelj našega športa

Odmevna novica, ki je prizadela športno srenjo tudi pri nas, je bila zadnje dni ta, da je v ponedeljek, prvega junija, po hudi bolezni umrl Janez Kocijančič. Bil je predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije med letoma 1991 do 2014, od leta 2017 pa tudi predsednik Evropskih olimpijskih odborov. Od leta 1981 je bil član predsedstva Mednarodne smučarske zveze FIS, od leta 2010 pa tudi njen podpredsednik. Še prej je bil tudi predsednik slovenske in jugoslovanske smučarske zveze. Star je bil 78 let, po izobrazbi je bil pravnik. Kocijančič je močno zaznamoval slovenski šport. Bil je prvi predsednik OKS in na tem položaju ostal pet mandatov. V preteklosti je bil tudi viden politik in gospodarstvenik. Rodil se je 20-ega oktobra 1941 v Ljubljani. Bil je minister v vladi Staneta Kavčiča, po padcu Kavčičeve vlade je predsedal v gospodarske vode. Od leta 1982 do 1993 je bil direktor družbe Adrie Airways.

"Bil je izjemna osebnost, zelo smo ga cenili. Učili pa smo se ne iz njegovih besed, ampak iz njegovih dejanj. Nobeno še tako izurjeno pero ne more pričarati takega leposlovja, take knjige, kot jo je on pisal v živo z delom pred našimi očmi, " je dejal sedanj

predsednik OKS Bogdan Gabrovec. Žalno sejo, ki sta se je udeležila tudi prvi predsednik republike Milan Kučan in sedanj predstnik Borut Pahor, je priredila stranka Socialnih demokratov. Kocijančič pa je posthumno prejel srebrni red Mednarodnega olimpijskega

poslanici povedal predsednik Mednarodnega olimpijskega komiteja Thomas Bach. Za časa predsednikovanja Olimpijskemu komiteju Slovenije je bil Kocijančič večkrat na obisku pri predstavnikih našega športnega gibanja. Z Združenjem slovenskih športnih društev v Italiji je

tesno sodeloval. Kot je zapisal predsednik ZSSDI Ivan Peterlin, je bil to mož, ki bo v zgodovinskih športnih analih Republike Slovenije ostal zapisan zlatimi črkami. Kocijančič, je poudaril Peterlin, je dobro poznal tudi našo zamejsko športno stvarnost in problematiko. Kot predsednik slovenskega olimpijskega komiteja se je za naš šport živo zanimal, nas obiskoval, dnevno je spremljal vse, kar se je pri nas dogajalo, navdušen je bil nad našo

komiteja kot tretji Slovenec po Miroslavu Cerarju in Leonu Štuklju. Njemu v čast je na sedežu MOK-a v Lozani olimpijska zastava tri dni visela na pol droga. "Olimpijsko gibanje je izgubilo velikega ambasadorja olimpijskih vrednot. Je svetel zgled, kako lahko te bogatijo šport in družbo. Bil je Evropejec širokih obzorij, katerega delo je segalo izven evropskih meja med različne kulture sveta. Pogrešali bomo njegov širok nasmeh, ki ga ni izgubil niti med boleznijo, " je med drugim v zvočni

rastjo in znal je biti tudi odličen svetovalec in spodbujevalec naših načrtov. Nekdanjega predsednika italijanskega olimpijskega odbora Maria Pescanteja je argumentirano prepričeval, naj CONI prizna vlogo in pomembnost našega športnega gibanja in naj ZSSDI podeli status množične organizacije. Ohranili ga bomo v hvaležnem spominu, so o Kocijančiču še zapisali v vodstvu Združenja slovenskih športnih društev v Italiji.

HC

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (295)

Agrimony

Poglejmo prvo cvetno esenco dr. Bacha. To je Agrimony, cvetna esenca harmonije. Oseba, ki potrebuje to esenco, ima težave z vzpostavljanjem harmonije v telesu. Navzven se taka oseba zdi vesela, prijazna, pomirjena, v resnici pa v njej vreje jeza, nezadovoljstvo, žalost. Taka oseba ima veliko navidezni prijatelj, do vseh je prijazna, vsem hoče ugoditi, a o sebi nikomur nič ne pove, ne zaupa, se ne odpre. Harmonija je samo navidezna, zaigrana. Pogosto imajo

takšne osebe težave s ščitnico, ker ne povedo, kar mislijo, ker bi bilo to nevljudno, neprimerno, ker bi jo zaradi tega lahko napačno ocenili. Agrimony je tudi cvetna esenca pubertetnikov, ker imajo v sebi mnogo kontroverznih misli. Oseba Agromony v deficitu ne more biti sama s seboj v tišini, potrebuje veliko hobijev, veliko ljudi okoli sebe, polno, mondeno življenje, ki pa je vse površinsko. Težko je sama s seboj, ker ne more in noče poslušati svojega notranjega glasu. Rada

ima najlepšo obleko, najlepši avto, najlepše dekle ali fanta, najboljši hobi. Vse samo zato, da izgleda "cool", vendar je vse skupaj navidezno in zaigrano, ni pristnosti. Agrimony je cvetna esenca ponosno občutljive osebe, ki ve, kaj si drugi želijo od nje, vsem ugodi, ne zna reči ne. Če pa jo kdo užali, tega ne pokaže, ampak si to močno vzame k srcu, to občuti preveč osebno. Če ste se prepoznali v deficitu osebe Agrimony, potem si kupite cvetno esenco in vzemite 5 kapljic zvečer pred spanjem pod jezik. Bachova

cvetna terapija ne more škoditi in nima nobenih stranskih učinkov, lahko se je poslužujejo vsi. Cvetna esenca Agrimony bo uredila vibracije zaupanja vase, poštenosti in prave harmonije, tako da bo oseba snela masko, na pravi način povedala, kar misli, in se osvobodila zadržanosti, igre in navidezne umirjenosti. Odlična esenca za pubertetnike!

Iščimo zdravje
www.saeka.si

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franka Žgavec
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail zadruga.gm@gmail.com

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa Veneto S.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRTIT2TV00

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: tel. št. 0039 0481 533177 - e-mail gorica@noviglas.eu

Jamčenje zasebnih podatkov: v skladu s 13. členom Uredbe EU 2016/679 in z zakonskim odlokom 101/2018 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskov v Italiji FISC. Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Dežela Furlanija Julijska krajina po DZ št. 26/2007.

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek za založništvo po zakonu št. 198/2016 in zakonskem odloku 70/2017 (prej zakon št. 250/1990). Novi glas prejema javna sredstva za medije.

Novi glas je kot član združenja FISC tudi v inštitutu IAP (Istituto dell'Autodisciplina Pubblicitaria) in spoštuje njegov kodeks

To številko smo poslali v tisk v torek, 9. junija 2020, ob 13. uri

Obvestilo o sklicu rednega občnega zbora

Sklican je redni občni zbor članov, ki bo **26. 6. 2020 ob 12. uri na sedežu družbe v prvem sklicu** in 30. 6. 2020 ob 17. uri na sedežu družbe v drugem sklicu za obravnavo naslednjega dnevnega reda:

1. **Predstavitve in odobritev računovodskih izkazov na dan 31. decembra 2019 – Razporeditev čistega dobička poslovnega leta**
2. **Korporativno upravljanje: poročilo o izsledkih postopka samoevalvacije organov družbe**
3. **Imenovanje člana upravnega odbora v skladu s čl. 2386 civ. zak.: zamenjava člana upravnega odbora zaradi odstopa do datuma sklica občnega zbora, na katerem se odobrijo računovodski izkazi za leto, ki se bo zaključilo 31. decembra 2020**
4. **Volitve članov upravnega odbora**
5. **Volitve predsednika in ostalih članov nadzornega odbora**
6. **Volitve članov razsodišča: imenovanje 2 razsodnikov in 2 nadomestnih razsodnikov v skladu s čl. 49 statuta**
7. **Določitev honorarjev in povračila stroškov za člane upravnega odbora, za neodvisnega upravitelja in za člane nadzornega odbora**
8. **Sklenitev zavarovanja civilne odgovornosti in zavarovanja za primer nezgode pri delu (in v prostem času) za upravitelje in nadzornike**
9. **Odobritev politike plačevanja in stimuliranja, vključno z merili za določanje plačila v primeru predčasne prekinitve delovnega razmerja ali predčasnega prenehanja mandata. Poročilo o izvajanju politike v letu 2019**
10. **Določitev najvišje izpostavljenosti, ki jo lahko družba prevzame do članov in strank v skladu s členom 32.1 statuta družbe in z bonitetno regulativo za velike izpostavljenosti.**
11. **Razkritja o poslovanju s povezanimi strankami**

Način udeležbe na občnem zboru

Da bi zmanjšala tveganja, povezana s trenutno zdravstveno krizo, je družba ZKB Zadrúžna kraška banka Trst Gorica Zadruga – ZKB Credito Cooperativo di Trieste e Gorizia Società Cooperativa (v nadaljevanju: Banka) odločila, da izkoristi možnost, določeno s 6. odstavkom čl. 106 zakonske uredbe št. 18 z dne 17. 3. 2020, ki vzpostavlja ukrepe za krepitev nacionalnega zdravstvenega sistema in gospodarsko podporo družinam, delavcem in podjetjem, ki jih je prizadela epidemija bolezni COVID-19. Z uredbo, ki je kasneje postala zakon št. 27 z dne 24. 4. 2020 (t.i. Cura Italia), je določeno, da je v skladu s členom 135-undecies zakonske uredbe št. 58/98 (t. i. zakon o finančnem poslovanju TUF) udeležba članov na občnem zboru mogoča **izključno prek Pooblaščenca in brez fizične prisotnosti člana**. Poleg tega lahko podelitev pooblastil Pooblaščenca odstopa od določb zakona in statuta, ki nalagata omejitev števila pooblastil, ki jih je mogoče podeliti isti osebi.

V skladu z določbami zakonske uredbe Cura Italia se lahko upravitelji, nadzorniki, Pooblaščenec in osebe, ki se morajo udeležiti občnega zbora in ki niso člani, udeležijo občnega zbora prek telekomunikacijskih naprav (npr. videokonferenca), ki zagotavljajo njihovo identifikacijo in sodelovanje brez potrebe, da se nahajajo v istem kraju kot predsednik in tajnik/zapisnikar.

Člani se ne smejo udeležiti občnega zbora prek elektronskih naprav ali z dopisnim glasovanjem. Člani smejo pooblastiti samo Pooblaščenca.

Pravica do udeležbe na občnem zboru in izvrševanje volilne pravice

V skladu z določbami člena 27.1 statuta se lahko udeležijo občnega zbora in imajo volilno pravico izključno prek Pooblaščenca vsi člani zadrúžniki, ki so vpisani v članski knjigi vsaj devetdeset (90) dni pred datumom prvega sklica (26. 6. 2020), člani družbeniki pa od trenutka pridobitve statusa člana.

Iz tega sledi, da je dne 28. 3. 2020 3482 članov z glasovalno pravico.

Za namen izračuna kvoruma za sklepčnost čl. 29.1 statuta določa, da je v prvem sklicu redni občni zbor sklepčen, če se ga udeleži vsaj tretjina vseh članov, v drugem sklicu pa je sklepčen ne glede na število prisotnih članov.

Vsak delničar ima pravico do enega glasu, ne glede na število deležev, vpisanih na njegovo ime.

Zastopanje na občnem zboru in imenovanje Pooblaščenca

Banka je imenovala notarja Damjana Hledeja (v nadaljevanju: **Pooblaščenec**), s pisarno v Gradišču ob Soči, ul. San Michele, 4, na položaj Pooblaščenca v skladu s čl. 135-undecies zakona o finančnem poslovanju TUF. Banka je v primeru zadržanosti Pooblaščenca kot nadomestnega Pooblaščenca imenovala namestnika direktorice Iva Cotiča, ki si je za ta namen kot naslov izbral sedež ZKB-ja, ul. del Ricreatorio, 2, Opčine (TS).

V skladu z zakonsko uredbo Cura Italia se lahko člani banke, ki se smejo udeležiti občnega zbora in smejo uveljaviti svoje glasovalne pravice,

udeležijo občnega zbora le prek Pooblaščenca brez kakršnih koli stroškov (razen morebitnih poštnih stroškov) na podlagi poverilnice, ki vsebuje navodila za glasovanje o vseh ali samo posameznih točkah dnevnega reda. Pooblastilo velja le za zadeve, za katere član predloži navodila za glasovanje.

Poverilnica in navodila za glasovanje so vam na voljo na razdelku **Člani/Občni zbor 2020** spletne strani **www.zkb.it**, na sedežu družbe in v vseh poslovalnicah Banke.

Zgoraj navedeno dokumentacijo, vključno s podpisano kopijo osebnega dokumenta in, v primeru pravne osebe, dokumenta, ki dokazuje pooblastila zastopnika, morajo člani poslati do konca 2. (drugega) dneva pred datumom občnega zbora v prvem sklicu (tj. do 23:59 dne 24. 6. 2020) na enega od naslednjih načinov:

1. predložitev na sedežu ali v poslovalnicah banke [med poslovnim časom] na način, ki zagotavlja zaupnost/tajnost glasovalnih navodil: ovojnica, ki jo član zapre in podpiše na zavihu in ki vsebuje navodila za glasovanje, in papirnata poverilnica podpisana. Po predložitvi pooblaščenec osebje Banke izda članu potrdilo.
2. predložitev na sedežu Pooblaščenca [med poslovnim časom notarske pisarne] na način, ki zagotavlja zaupnost/tajnost glasovalnih navodil: ovojnica, ki jo član zapre in podpiše na zavihu in ki vsebuje navodila za glasovanje, in papirnata poverilnica podpisana. Po predložitvi Pooblaščenec izda članu potrdilo.
3. s sporočilom, poslanim iz overjenega elektronskega poštnega predala člana s pravico glasovanja na naslov overjene elektronske pošte **damjan.hlede@postacertificata.notariato.it**, ki vsebuje elektronski dokument (v formatu PDF), podpisan z digitalnim potrdilom.

V istem roku lahko člani spremenijo ali prekličejo poverilnico in navodila za glasovanje na enak način, kot velja za predložitev.

Poverilnica vsebuje natančno navedbo posameznih zadev, o katerih se bo glasovalo.

Za kakršna koli pojasnila v zvezi z imenovanjem Pooblaščenca (posebej v zvezi z izpolnjevanjem poverilnice in navodil za glasovanje ter njihovo predložitvijo) se obrnite na tajništvo direktorice ZKB-ja na telefonsko številko 040.2149206 oziroma na Pooblaščenca na telefonsko številko 0481.967611 (med poslovnim časom).

Kot je navedeno v poverilnici, na občnem zboru Pooblaščenec glasuje po navodilih članov in ne glasuje na način, ki bi se razlikoval od njihovih navodil. Do občnega zbora so prejeta navodila zaupna.

Pravice članov

Glede na dejstvo, da je udeležba na občnem zboru možna samo prek Pooblaščenca, lahko člani, ki imajo pravico sodelovati in glasovati na občnem zboru, pošljejo vprašanja o točkah dnevnega reda na naslov **oz2020@zkb.it**. Banka bo lahko na vprašanja z isto vsebino v predpisanem roku dala skupni odgovor. Odgovori na vsa prejeta vprašanja bodo objavljeni na spletni strani banke na naslovu **www.zkb.it**, razdelek Člani/Občni zbor 2020.

Za uresničevanje pravic članov, povezanih z občnim zborom, in v skladu z veljavnimi predpisi se razen drugačnih določb iz tega obvestila določijo naslednji pogoji:

- skrajni rok za uveljavitev članskih pravic: 19. 6. 2020;
- skrajni rok za objavo odgovora: 22. 6. 2020.

Dokumentacija

Dokumentacija, ki jo zahteva veljavna zakonodaja in ki se nanaša na točke dnevnega reda občnega zbora – vključno s pojasnili upravnega odbora o točkah dnevnega reda, ki vključujejo predlog sklepa, bo od petnajstega dneva pred občnim zborom članom na razpolago na sedežu in v poslovalnicah družbe (glej seznam, objavljen na spletni strani banke). Dokumentacija bo objavljena tudi na spletni strani banke v uporabniških straneh na naslovu **www.zkb.it**, razdelek Člani/Občni zbor 2020. Uporabniško ime in geslo za dostop do uporabniških strani, poverilnico in vlogo z navodili za glasovanje lahko člani zahtevajo v poslovalnicah. V zvezi z volitvami članov upravnega odbora, nadzornega odbora in razsodišča, ki jim z odobritvijo računovodskih izkazov na dan 31. decembra 2019 poteče mandat, pozivamo člane, naj preberejo pravilnik občnega zbora in informacije, objavljene na spletnem mestu banke na zgoraj navedenem naslovu.

Informacije, vsebovane v tem obvestilu, so lahko predmet posodobitev, sprememb ali dopolnitev kot posledica trenutnih izrednih razmer zaradi epidemije bolezni COVID-19 in z njo povezanih ukrepov, ki jih sproti sprejemajo pristojni organi. Izvleček obvestila o sklicu občnega zbora bo družba objavila v časopisu Primorski dnevnik. Na spletni strani **www.zkb.it**, razdelek Člani/Občni zbor 2020, pa bo objavljeno celovito besedilo obvestila o sklicu. Isto obvestilo bo razobešeno na sedežu in v poslovalnicah družbe.

S spoštovanjem,

za Upravni odbor

Predsednik

ZKB ZADRÚŽNA KRAŠKA BANKA TRST GORICA Zadruga
ZKB CREDITO COOPERATIVO DI TRIESTE E GORIZIA Soc. Coop.

Zdaj je pravi trenutek,
da ljudje spoznajo
tvojo dejavnost, ki,
prav tako kot mi,
se ne ustavi.
In če se je ustavila,
se bo gotovo morala spet zagnati.

OGLAŠEVANJE SLUŽI TEBI IN SLUŽI NAM

Na vsakih 100 evrov,
ki jih tu potrošiš za oglaševanje,
ti jih vrnejo 50
v obliki davčnega dobropisa.

Uredba z zakonsko močjo 19. maja 2020, št. 34, čl. 186, prvi odstavek
Ukrepi za založništvo. Sprememba čl. 98, odstavek 1-ter
Uredba z zakonsko močjo 17. marca 2020, št. 18
Izključno za leto 2020 velja, da je davčni dobropis, o katerem govori
prvi odstavek, dodeljen tam omenjenim osebkom
v znesku 50 odstotkov vrednosti izvedenih naložb.